

Sydvestjyske Arkiver Beretninger 2014

Udgivet af Sydvestjyske Arkiver

Indhold	Bestyrelsens beretning	3	Farup Sogns Lokalhistoriske Arkiv	20	Vejrup Sognearkiv	30
	Konsulentens beretning	5	Grimstrup Sognearkiv	21	Vester Nebel Sognearkiv	30
	Billund Kommune	7	Guldager Sognearkiv	21	Lokalhistorisk Arkiv for	
	Lokalhistorisk Arkiv for Grene Sogn	7	Gørding Sognearkiv	22	Vester Vedsted Sogn	31
	Filskov Lokalhistoriske Arkiv	7	Historisk Samling fra Besættelsestiden	22	Vilslev Jedsted Sognearkiv	31
	GrindstedArkivet	9	Hjerting Lokalarkiv	24		
	Hejnsvig Lokalhistoriske Arkiv	10	Hjortlund Sognearkiv	25		
	Sdr. Omme Egnarkiv	11	Hostrup Sognearkiv	25		
	Stenderup-Kroager Lokalhistoriske Arkiv	11	Hunderup Sognearkiv	26		
	Vorbasse Lokalhistoriske Arkiv	12	Hviding Sognearkiv	26		
Esbjerg Kommune	13	Jernved Sognearkiv	27	Fanø Kommune	32	
Bramming Byhistoriske Arkiv	13	Kalvslund Sognearkiv	27	Sognearkivet i Nordby	32	
Darum Sognearkiv	14	Ribe Byhistoriske Arkiv	28	Sønderho-arkivet	33	
Endrup/Vester Nykirke Sognearkiv	14	Historisk Arkiv i Seem Sogn	28			
Esbjerg Byhistoriske Arkiv	15	Skads Sognearkiv	29			
		Spandet Sognearkiv	29			

Vejen Kommune	49
Historisk Arkiv for Brørup og Omegn	49
Bække-Veerst Lokalarkiv	50
Lokalhistorisk Arkiv Holsted	51
Hovborg Lokalhistoriske Arkiv	52
Lindknud Lokalhistoriske Arkiv	53
Aastrup Sognearkiv	53

Fra Lokalarkivernes arbejdsmark 2014

Sydvestjyske Arkiver (SVA)

Bestyrelsens beretning

Endnu et år er gået, og det er tid til at mødes omkring gule ærter i Sydvestjyske Arkiver! Mange ting forandrer sig omkring os og med stor hast i disse år, men det lader til, at de gule ærter til årsmødet består.

2014 har på mange måder været et underligt år, for arkiverne har været i noget af en venteposition. Hvornår kom den nye version af Arkibas, og hvad ville det betyde for vores registreringsarbejde? Det var det ikke altid nemt at få et indtryk af. Det kan derfor heller ikke undre, at der var stor interesse for det såkaldte klargøringskursus, SVA udbød i Helle-Hallen den 24. juni, og hvor Jens-Åge Petersen fra Odense Stadsarkiv som medlem af projektgruppen for Arkibas-projektet kom for at fortælle om projektet og give gode råd til arkiverne om, hvad de kunne gøre for at forberede overgangen. Ellers var det svært at forberede arkiverne til, hvad der ville ske, for bl.a. tidsplanen ændrede sig hele tiden, der blev næsten ingen tid til testning, og de første udmeldinger om rækkefølgen på konverteringerne holdt ikke stik – det endte faktisk med, at data fra alle landets arkiver blev konverteret på én gang og sent i forhold til tidsplanen. Derfor var det ikke muligt straks at samle jer i arkiverne til en orientering om, hvad der var i vente. Heldigvis har arkivkonsulent Richard Bøllund en telefon, og den blev da også flittigt brugt i de dage og efterfølgende uger – men det vil jeg overlade til ham at fortælle mere om.

Det ene projekt fulgte det andet – inden årsskiftet skulle arkibas.dk rulles ud, men også her blev tidsplanen ændret, dog næppe fordi navnet i mellemtiden blev ændret til arkiv.dk. Med denne portal publiceres helt aktuelle data fra alle landets arkiver, som har krydset feltet »må publiceres« af i Arkibas5. Med en effektiv markedsføring fra SLAs side har arkiv.dk bragt lokalarkiverne ud til mange danskere, som ellers ikke kunne finde på at opsøge et lokalarkiv.

Arkiv.dk er blevet solgt på at være Danmarks største fotoalbum, men det er ikke en dækkende beskrivelse, for portalen viser alle lokalarkivernes registreringer.

Det har I formodentlig allerede mærket i mange flere henvendelser end før. Folk fra hele landet sender nu spørgsmål til jer i et hidtil ukendt omfang. Jeg har også hørt arkiver udfordret derved – »hvad gør vi ved alle de henvendelser fra folk, der vil have billedfiler tilsendt. Skal det koste noget, og i givet fald hvor meget? Og hvor lang tid skal vi bruge på forespørgsler – vi er jo ikke ret mange i arkivet, og når vi bruger tid på de mange forespørgsler, kommer vi bagefter med registreringen«. På SVAs vegne spørger jeg derfor: Er det nu, vi skal til at tale om vejledende retningslinjer for besvarelse af forespørgsler, priser på filer m.m.? Det vil bestyrelsen gerne have nogle tilbagemeldinger om her i aften.

Ikke blot stiller arkiv.dk en masse oplysninger til rådighed for brugerne – portalen afslører også, hvad arkivet har i sine samlinger, og hvordan det er registreret, herunder hvordan noget materiale i arkivet måske skal flyttes fra en gruppe til en anden. Prøv at sæt jer i brugernes sted og få jeres egne data vist på arkiv.dk – jeg tror, vi alle kan finde noget at rette. Det kan være registreringsoplysninger, der skal flyttes fra et felt til et andet, men I kan også opleve, at I måske har publiceret registreringer, som er taget ud af en James Bond-film – det er næsten umuligt at gennemskue, hvad der findes i arkivet på grund af det anvendte kodesprog. Og så er der årstal for offentliggørelse – husk f.eks. ikke at publicere oplysning om udklip på nulevende personer – det synes hverken Datatilsynet eller copyright-lovgivningen godt om. Reglen er, at man først ti år efter en persons død må publicere personoplysninger – hvis da copyright-lovgivningen ikke kommer ind over også (ved publicering af enkeltudklip), for så er fristen 75 år ef-

Arkivleder Aage Tirsgaard, Næsbjerg, holder foredrag på SVAs årsmøde marts 2015. Foto: Jørgen Dieckmann Rasmussen.

ter død. Det sidste tilfælde gælder, hvis I også har skannet udklipet.

Med arkiv.dk er det endvidere muligt at se, hvad I har af »offentlige arkivalier« – altså skoleprotokoller og lignende, så her er der et hængeparti at få afklaret med kommunen eller det S7-arkiv, som dækker jeres kommune. Rigsarkivet har varslet at interessere sig for spørgsmålet, og nu har de fået et værktøj.

Der er nok at tænke over og ikke mindst korrigere, og så skal jeg undlade at nævne hele spørgsmålet om publicering af fotografier, hvor man kan diskutere, om sikring af copyright er tilstrækkelig tilgodeset, og om man skal acceptere at automatisere publiceringen af billeder til Facebook, som efterfølgende tiltager sig alle rettigheder?

Der er ingen tvivl om, lokalarkiverne har fået nogle nye udfordringer. SVAs bestyrelse vil gerne have tilbagemeldinger om jeres ønsker til os, og samtidig skal I hjemme prøve at se jeres egne data i arkiv.dk og spørge jer selv, om I er tilfredse med kvaliteten? I kan også bestille konsulenten til at komme med en vurdering og efterfølgende hjælp til at få rettet problematiske registreringer.

I 2013 forsøgte vi os med en studietur til Rigsarkivet i København, og på baggrund af de positive erfaringer og tilbagemeldingerne på generalforsamlingen sidste år besluttede bestyrelsen at udbyde endnu en tur. På grund af 150-året for 1864 kom turen til at gå til Sønderjylland. Ud over at træffe andre arkivfolk var der lejlighed til at få et indblik i de særlige sønderjyske arkivforhold, som nogle af

vore medlemmer allerede er fortrolige med, men som kan virke overraskende for andre. Alt det fik vi mulighed for at se eksempler om og få belyst i forbindelse med vores besøg på Rigsarkivet i Aabenraa, hvor vi i grupper blev vist rundt i hele arkivet. Efter en god frokost på Folkehjem og efterfølgende besøg i portrætsamlingen gik turen videre til Museet på Sønderborg Slot, hvor museumsinspektør René Rasmussen fortalte om tiden 1864-1920 og dens indvirkning på landsdelen og dens befolkning. Efterfølgende fik turdeltagerne mulighed for at se udstillingerne på slottet, bl.a. den nye udstilling om Første Verdenskrig. Eftermiddagen sluttede ved Dybbøl, hvor der var lejlighed til at se møllen udefra og få en introduktion til skanseanlægget i formidlingscentret. På hjemturen ventede en middag på Den Gamle Grænsekro. Alt i alt en lærerig tur, som yderligere blev tilsmilet af godt vejr.

Det er stadig bestyrelsens vurdering, at arkivfolk har godt af at komme ud at se, hvad andre gør og lære noget om historie, så derfor arrangerer SVA endnu en studietur, denne gang til Fyn. Richard Bøllund vil fortælle mere om den senere.

M.h.t. til at lære – Rigsarkivet, som Statens Arkiver kalder sig nu, har i længere tid været i gang med en omfattende digitalisering af arkivalier. Kirkebøger og folke-

tællinger er kilder, I allerede er fortrolige med og bruger. Vanskeligere kan det derimod være at følge med i, hvad der ellers publiceres, men rent faktisk bliver flere og flere kilder af interesse for lokalhistorikere og slægtsforskere tilgængelige på Internettet. Det gælder f.eks. skøde- og panteprotokoller, fæstebreve, skifter m.m. Det er ingen ringe en opgave at følge med i, hvad der sker – men værre er, at Rigsarkivet stort set overlader det til brugerne selv at finde ud af, hvad der nu er tilgængeligt og hvor (via Daisy eller i arkivalieronline), og vejledningen i brug er også ganske spartansk, med mindre man bor tæt ved en af Rigsarkivets afdelinger. Er der ønske om, at SVA i det kommende år foretager sig noget på det felt – f.eks. en informationsaften?

Til sidst vil jeg på bestyrelsens vegne gerne takke jer for den fortsatte økonomiske støtte til konsulentordningen. Arkivkonsulenten er med til at binde lokalarkiverne i det sydvestjyske område sammen, og mange små og mindre problemer bliver løst via kurser, besøg eller telefonisk rådgivning. Der er derfor grund til at takke Richard Bøllund for hans fortsatte, ihærdige indsats. Samtidig vil jeg personligt benytte lejligheden til at takke bestyrelsen for et godt og inspirerende samarbejde i årets løb.

Konsulentens beretning

Ingen årsberetning uden et ord om Arkibas, og således heller ikke i beretningen for 2014, som blev året hvor vi endelig fik en ny og opdateret version af registreringsprogrammet. Det har betydet, at der har stået Arkibas på det meste, jeg har beskæftiget mig med i 2014, lige fra selve programudviklingen til klargøring, udrulning og oplæring i det nye registreringssystem.

Resultatet af hele udviklingsforløbet kender vi nu, idet Arkibas5 jo som bekendt gik i luften den 11. november. Med Arkibas5 har vi fået et godt og driftssikkert registreringssystem, som på mange områder er forbedret og mere brugervenligt end det gamle. Men det er samtidigt et pro-

gram, som endnu ikke er færdigudviklet, og som på visse punkter ikke lever op til alle de krav og forventninger, der var blevet stillet på forhånd, og som lå i den projektbeskrivelse, jeg har deltaget i udformningen af. Det har jeg personligt taget konsekvensen af, idet jeg har valgt at træde ud af bestyrelsen for Arkibas, som jeg kom ind i tilbage i 2009. Det er nu op til den øvrige bestyrelse og SLA at finde midlerne til den videre udvikling af Arkibas5, og få prioriteret i den lange liste med ønsker til forbedringer i Arkibas5.

Arkibas5 udgør det indre lag i arkivernes registreringer, mens nyskabelsen, arkiv.dk, er det ydre lag som skal præ-

sentere og formidle arkivernes indhold til resten af verden. Selvom arkiv.dk ikke kom i luften inden udgangen af 2014, så har vi allerede i løbet af det forgangne år mærket konsekvenserne af den nye arkivportal, idet arkiverne måtte forholde sig til, at deres registreringer pludselig bliver synlige for hele omverdenen. I løbet af 2014 tog vi hul på problematikken, bl.a. ved at SVA arrangerede et klargøringskursus i juni måned. Derudover har jeg været rundt til møder i nogle af arkivsamvirkerne, for at arkiverne kunne blive grundigt forberedt til de nye tider.

Med den endelige åbning af arkiv.dk er det blevet mere end tydeligt, at forbedring af registreringerne er et vigtigt indsatsområde blandt nogle arkiver. Prøv at søge Jeres registreringer frem i arkiv.dk og se om de lever op til standarderne, og om brugerne vil kunne orientere sig i dem. Hvis der er fejl og mangler, er det hurtigst muligt en tur tilbage i Arkibas5 og få rettet op på tingene.

Som arkiver vil I blive mødt med nye udfordringer, når den potentielle brugerskare via arkiv.dk bliver mangedoblet. Nu er det ikke længere kun de lokale borgere, I kommer i kontakt med. Folk i Gedser og Skagen vil spørge nærmere til de oplysninger, de kan finde i Jeres arkiv, og måske efterspørge kopier af materialet. Det er vidt forskelligt hvordan de enkelte arkiver håndterer den slags henvendelser, og hvorvidt de tager betaling for den service, brugerne efterspørger. Det vil være et oplagt sted at få udformet nogle fælles retningslinjer, som man enten på landsplan eller lokalt må finde frem til via SLA, SVA eller arkivsamvirkerne.

Kursusaktiviteterne i 2014 har naturligvis været påvirket af Arkibas-udviklingen, idet alle Arkibaskurser blev sat på standby, indtil det nye program gik i luften i november, et par måneder senere end oprindeligt annonceret. Herfra er det gået stærkt med Arkibas5-kurser – tre nåede der at blive afholdt af SVA inden årets udgang. Efterspørgslen på Arkibas-kurserne er stadigvæk meget større, end det SVA kan efterkomme – og konsulenten kan overkomme! Jeg véd, det er svært, men I må have tålmodighed, for det tager tid at få medarbejdere fra de 60 arkiver i området kørt gennem uddannelsesmøllen.

I første omgang er der satset på opgradering af de hidtidige Arkibas-brugere, og det vil fortsætte i 2015, selvom jeg også er klar over, at der er kommet nye arkivmedarbejdere til, som skal have tingene helt fra bunden, og andre som har brug for udvidede kurser. Uden at love for meget, kan det være, at der fra efteråret 2015 bliver lagt andet end opgraderingskurser i uddannelsesprogrammet.

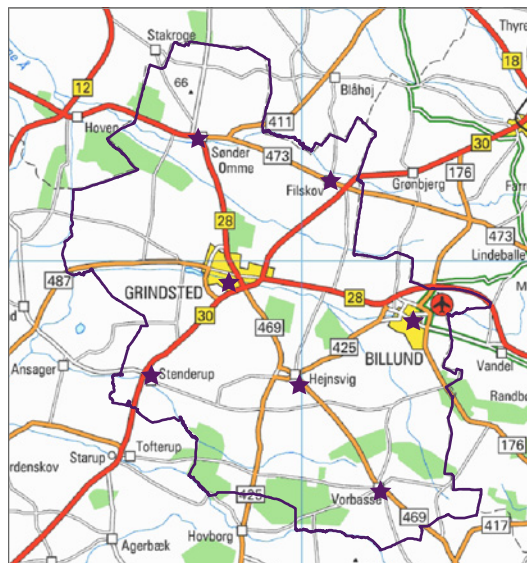
Udover Arkibas skal der også være plads til andre aktiviteter. Det var der også i 2014, hvor der ligesom i de foregående år, blev lagt ud med et modulkursus i januar måned. Denne gang omhandlede det de skrevne arkivalier. I februar blev der afholdt et aftenkursus om databaser på nettet. En opfølgning på dette kursus vil bestemt ikke være nogen skade, for det er et område, hvor der i disse år sker en rivende udvikling og hvor mængden af informationer og kilder, der bliver tilgængeliggjort på nettet, vokser eksplosivt.

2014 var jubilæernes år, hvilket satte sit præg på den årlige sommerudflugt til Sønderjylland den 11. juni. Med besøg på Landsarkivet i Aabenraa, Sønderborg Slot og på Historiecentret Dybbøl Banke fik vi i hvert fald levendegjort nogle af de fortællinger og skæbner fra både 1864 og fra Den Første Verdenskrig, der begyndte i 1914, og satte et stort og voldsomt præg på den sønderjyske befolkning. Det var en meget indholdsrig studietur, og samtidigt en hyggelig måde at være på tur sammen med ligesindede arkivfolk. Planlægning af en ny studietur i 2015 er allerede ret så fremskreden. Turen finder sted onsdag den 3. juni og går til Odense.

Udover det nævnte har årets gang stået på de øvrige faste, og rutinemæssige opgaver så som vedligehold af hjemmesiden, redigering af årsberetninger samt udfærdigelse af medlemsbladet to gange. Selvom årene på mange måder ligner hinanden, så er det alligevel også afvekslende med en masse nye og spændende opgaver og mennesker, jeg møder på min vej, bl.a. ved konsulentbesøg på arkiverne. De mange engagerede arkivfolk, jeg i årets løb har været i kontakt med, takker jeg for samarbejdet, ligesom der skal lyde en tak til bestyrelsen for den utrættelige støtte og opbakning til konsulentordningen.

Beretninger fra de lokalhistoriske arkiver

Billund Kommune

Lokalhistorisk Arkiv for Grene Sogn

Billund Centret, Hans Jensensvej 6, 7190 Billund

Tlf.: 75 33 24 72

Åbningstid: Tirsdag kl. 19.00-21.00 samt efter aftale

Leder: Linda Nielsen, Møllevænget 15, 7190 Billund

Tlf.: 75 33 27 50 / 20 95 27 51

E-mail: bln@bbsyd.dk

Hjemmeside: www.grenelokalarkiv.dk

Det har været et godt år i arkivet. Vi har modtaget 82 afleveringer i løbet af året, hvoraf nogle var meget omfattende. Antallet af hyldemetre er forøget med to meter, så vi nu er oppe på 42 hyldemeter arkivalier. Derudover har vi omkring 10.500 billeder, hvoraf en stor del nu er tilgængelig på Internettet via hjemmesiden arkiv.dk.

94 personer har skrevet i gæstebogen, men vi har haft flere besøgende, da nogle går uden at skrive. Der har også

været 32 skriftlige henvendelser via Internettet og 13 henvendelser på telefon. Af arbejdstimer er der forbrugt omkring 1.300, fordelt på arbejde i arkivet og i marken. I oktober fik vi tilført en hjælper mere, Maria Friis, som også er begyndt at uddanne sig på modul og Arkibas-kurserne.

I forbindelse med kulturnatten kom vores nye udgivelse, der omhandlede Løvlund og Silkeborg ejerlav. Vi har nu solgt en fjerdedel af oplaget, og det betyder, at vi nok trækker det et år mere, før fortsættelsen kommer. Arkivsamvirkets udstilling i 2014 var en bunden opgave om jernbanen, hvor vi også gjorde brug af de genstande, vi har på skolen, og som lavede godt op på udstillingen.

Vi har deltaget i sommerfesten, hvor vi havde teltet og de spanske vægge opsat med billeder fra LEGO. Desuden var vi med ved Frivillig Fredag i Billund-centret, også med billeder, og i slutningen af oktober ved Kulturnatten, hvor vi viste billeder fra lufthavnen i forbindelse med 50 års jubilæet. Dette var også et tilløbsstykke.

Inden Frivillig Fredag havde vi en formiddag besøg af Lars Hansen fra Børne- og Kulturudvalget. Det blev en spændende formiddag for begge parter, og var et godt initiativ fra kommunen. I 2014 fik vi udskiftet vore meget gamle computere til nye og supermoderne, som nu kan holde i mange år. Den ældste var fra 1998.

Filskov Lokalhistoriske Arkiv

Blåhøjvej 10, Filskov, 7200 Grindsted

Åbningstid: 1. onsdag hver måned kl. 19.00-21.00 og 1.

torsdag hver måned kl. 16.00-18.00 eller efter aftale

Leder: Vera Styrbro, Midtgårdsvej 10, Filskov, 7200 Grindsted

Tlf.: 75 34 83 26 / 29 42 64 14

Arkivets postadresse: Midtgårdsvej 10, Filskov, 7200 Grindsted

E-mail: filskovlokalhistorie@yahoo.dk

Hjemmeside: www.filskov.infoland.dk

Det forgangne år har budt på mange gode oplevelser. Det begyndte med vores generalforsamling den 23. februar, hvor der blandt andet blev fortalt om arkivets historie, hvorefter vi viste billeder, arkivet manglede oplysninger til. Det var en god eftermiddag, som gav arkivet mange gode oplysninger.

Arkivet har været meget aktivt, i det man kan kalde uadvendt virksomhed. Den 25. februar åbnede vi den årlige udstilling i Billund-centret, hvor vi havde lavet en udstilling over temaet »Filskov før jernbanen«. Den 24. marts havde vi besøg af TV-Syd til optagelse af programmet »Mit kæreste eje«. Her var 40 personer tilmeldt, som kunne få deres medbragte ting vurderet. Det var en dag med travlhed i Viadukthallen, og hvor det hele forløb til alles tilfredshed.

Den 3. maj afholdt vi mindehøjtidelig ved Flyverstene. Hjemmeværnet kom med deres fane, og én havde taget trompeten med, som var med til at gøre det hele ekstra højtidelig. Arrangementet sluttede med kaffe og kage i Viadukthallen for de 23 fremmødte personer.

Den 15. juni åbnede arkivet dørene om formiddagen for en gruppe, som fejrede deres 50 års konfirmand-jubilæum. 21 personer deltog, og det er dejligt, at arkivet også kan bruges til sådanne arrangementer. Den 23. august havde vi arrangeret en udflugt til Rækkebjerg med traktor og vogn. Heldigvis var der tag på vognen, for der kom flere byger undervejs. Andreas Jakobsen førte traktoren med stor behændighed gennem det ujævne terræn, mens Verner Søvang fortalte om stedet.

Den 11. juni var vi tre fra arkivet på studietur til Sønderjylland med SVA. Det var en rigtig god dag. Den 3. oktober var arkivet på skolen for at holde et foredrag om »skolen i gamle dage«. Foredraget var lavet i PowerPoint, og det var en rigtig god oplevelse at se, hvordan de fra nulte til niende klasse var stille i hele 35 minutter.

Kurser er der også blevet tid til. Den 27. oktober og 3. november var to af arkivets medarbejdere på modulkursus 5 i Odense, og det betyder, at arkivlederen nu har afsluttet alle moduler, og opfylder kravene for at drive et lokalhistorisk arkiv. Arkivet har også deltaget i et opgraderingskursus fra Arkibas4 til Arkibas5, og alle vores gamle registreringer skal føres ind i det nye system.

Der er også lavet forbedringer ved Flyverstenen på Brunbjergvej. Her har stærke mænd fra arkivet været ude for at lægge sveller samt grus som afgrænsning rundt om stenen. Stenen blev også vasket ligesom stenen ved Østergård Kirke.

GrindstedArkivet

Tinghusgade 16, 7200 Grindsted

Åbningstid: Onsdag i ulige uger kl. 16.00-18.00 eller efter aftale. Lukket på skolefridage

Leder: Karin Berg, Sverrigsvej 20, 7200 Grindsted

Tlf.: 20 12 42 08

Arkivets postadresse: Sverrigsvej 20, 7200 Grindsted

E-mail: karin.helene.berg@hotmail.dk

Hjemmeside: www.grindstedlokalarkiv.dk

2014 har været et travlt år i Grindsted Lokalhistoriske Arkiv, og har været kendetegnet ved en del uadvendte aktiviteter. En overskrift for de uadvendte aktiviteter i første halvdel af året var »jernbanen«, idet det den 20. maj 2014 var 100 år siden, at den første jernbaneforbindelse til Grindsted blev åbnet.

Vores arkiv fik de andre seks arkiver i kommunen med på ideen om, at temaet for den fælles udstilling i Billund-centret i marts måned skulle være jernbanen, og det til trods for, at det faktisk kun var Billund og Grindsted, der fik en jernbane i 1914. De øvrige byers jernbaneforbindelser kom først et par år senere, men alle arkiver bød ind med billeder og tekst om jernbanen i deres lokalområde, så udstillingen blev en smuk helhed. Vores bidrag til udstillingen blev desuden trykt og udgivet som et lille hæfte.

Hen over vinteren og foråret deltog to medarbejdere fra arkivet i planlægning og gennemførelse af festlighederne i anledning jernbanejubilæet, som vi valgte at kalde »Grindsted på sporet«. Planlægningsgruppen var bredt sammensat med repræsentanter for Handelsstandsforeningen, Grindsted Amatør Scene, Grindsted og Omegns Slægts- og Lokalhistoriske Forening, Billund Museum, Folkeuniversitetet, Tour de Pedal, Ældre Sagen, Y' Men, korleder for Vokalias Stig Møller, fhv. kontorchef i Den jyske Sparekasse Tom Michelsen samt, ikke mindst, en del jern-

baneentusiaster. Optakten til »Grindsted på sporet« var et velbesøgt foredrag i februar måned med Vigand Dan Rasmussen fra Vejle, som fortalte om jernbanernes historie.

Selve jubilæumsdagen den 20. maj blev fejret ved stationen med taler og musikalsk underholdning. Højdepunktet var afsløringen af to tavler, én som fortæller om de jernbanelinjer, der engang gik gennem Grindsted, og én som fortæller om folketingsmand og formand for Folketingets Jernbanekommission Laurids Rasmussen (1850-1924), som i 1908 vedtog loven om jernbanelinjer bl.a. gennem Grindsted. To børnebørn af Laurids Rasmussen foretog afsløringen af mindepladen for deres morfar. Det var et bevægende øjeblik, både for os som tilskuere og for de to ældre herrer på henholdsvis 95 og 88 år. Der var også andre arrangementer i forbindelse med »Grindsted på Sporet«, så alt i alt blev der festet i en god uges tid, og alle arrangementer blev gennemført ved hjælp af lokale kræfter.

Af andre udadvendte aktiviteter har vi skrevet en artikel til JyskeVestkysten om svømmebade i Grindsted. Til jul trykte vi et lille hæfte til medlemmerne, hvor vi fortalte om årets gang i arkivet og skrev nogle små artikler, og desuden havde vi en gættekonkurrence i Midtjysk Ugeavis under overskriften Kender du Grindsted?

Den helt store satsning var vores deltagelse i Arkivernes Dag. Vi var heldige at måtte bruge 10. klasse-skolens store åbne fællesrum til vores aktiviteter, som bestod i to foredrag samt PowerPoint-fremvisning. Endvidere fik publikum lejlighed til at bese kælderen, hvor ikke mindst avissamlingen vakte interesse. Der kom flere end 100 besøgende i løbet af dagen. Vi er glade for samarbejdet med andre institutioner/foreninger. Sammen med Magion Biblioteket har vi afholdt en fortælleaften, hvor tre personer, født og opvokset i Grindsted og nærmeste omegn, fortalte om deres barndom og opvækst, og sammen med Grindsted og Omegns Slægts- og Lokalhistoriske Forening har vi deltaget i to eftermiddage, hvor vi har bedt de tilstedeværende om at hjælpe med at identificere personer på vores medbragte fotos.

I sommer fik vi en ny medarbejder, som er indfødt Grindsted-borger. Han tilbød beredvilligt at tage os med

på en cykeltur for at se på nedlagte jernbanespor og vandingskanaler, og på trods af at vi faktisk ikke kom uden for bygrænsen, så vi steder, vi aldrig tidligere havde besøgt. Det var fint, at vi på den måde fik ny viden om lokalområdet.

Ovenfor er omtalt arkivets avissamling. Den har i en årække befundet sig udenfor huset i et af Billund Museums magasiner. Publikum har efterspurgt aviserne, så vi var glade, da vi midt i sommervarmen havde fået de sidste aviser i den store samling tilbage og på plads i vores kælder. Som tidligere nævnt var kælderen og avissamlingen det store trækplaster på Arkivernes Dag. Stor var derfor vores forbløffelse, da vi kort tid efter Arkivernes Dag opdagede, at aviserne havde begyndende angreb af skimmelsvamp på de sorte omslag, som de er bundet ind i. Nu skulle der handles. Vi allierede os med Konserveringscenter Vest i Ølgod, som har bistået med ekspertviden, og informerede samtidig kommunens kulturchef, Rasmus Kaufmann og museumschef John Rendboe. Ved udgangen af 2014 blev der tænkt og overvejet, hvordan vi kan komme skimmelproblemet til livs, og kommunens tekniske forvaltning er inddraget i løsningsforslag. Så alt i alt har 2014 budt på begivenheder, som både har gjort os glade, men også lettere fortvivlede.

Jeremy Watts fortæller om foto-dynastiet Lund og dets virke i Grindsted og omegn.

Hejnsvig Station. Årstal ukendt.

Hejnsvig Lokalhistoriske Arkiv

Hejnsvig Skole, Bakkevej 9, 7250 Hejnsvig

Åbningstid: 1. onsdag hver måned kl. 14.00-16.00 og
3. onsdag hver måned kl. 18.00-20.00

Leder: Ditte Kragh, Klodhøjvej 14, 7250 Hejnsvig

Tlf.: 75 33 54 58

Arkivets postadresse: Klodhøjvej 14, 7250 Hejnsvig

E-mail: Hejnsviglokalarkiv@gmail.com

Hjemmeside: www.hejnsviglokalarkiv.dk

2014 blev et godt år for arkivet i Hejnsvig. Gennem året har der været stor interesse og mange kontakter i form

af både besøg, telefoniske henvendelser og e-mail forespørgsler fra ind- og udland - foruden et stort antal afleveringer.

Året begyndte med en udstilling om Trolldhedebanen. Fra den sidste jernbaneforstanders familie lånte vi en bunke effekter, som kunne fortælle og vise, hvordan det havde været på stationen. Udstillingen havde ca. 80 besøgende den første dag, og fremvisning af vore mange billeder på projektoren var også et tilløbsstykke. Heraf kom der også mange kommentarer, der kan bruges i arkivet. Det gav også utallige henvendelser, da mange fandt ud af, at de lå inde med billeder og arkivalier, som kunne være

interessant for en større kreds. I februar/marts arrangerede de syv arkiver i Billund Kommune en fælles udstilling i Billund-centret med jernbaner som fælles emne. Selv om emnet var fælles, var udstillingen meget varieret, og den var godt besøgt.

I løbet af året har vi desuden lavet to PowerPoint-fremvisninger. Den første var på plejehjemmet, hvor der blev vist billeder fra en tid, beboerne kunne huske. Heldigvis kunne vi også finde mange billeder i arkivet med nogle af beboerne på. Det vakte genkendelsens glæde hver gang, og vi lovede at vende tilbage til næste år.

Den anden billedfremvisning foregik i vores ældrecentrer. Centerrådet havde kontakttet os om en billedeftermiddag. Emnet blev vores hovedgade, Bredgade, med en historisk gennemgang fra syd til nord med billeder af huse, forretninger og beboere gennem tiderne. Der var stort fremmøde, og vi måtte love at komme igen til næste år.

I år har vi lavet vores første kalender, og den er blevet modtaget meget positivt. Vi havde besluttet at forære en til alle medlemmerne, hvilket bevirkede, at vi fik 12 nye medlemmer. Ved julemessen i december, hvor vi havde en stand med visning af billeder, gik salget af kalenderne strygende.

Rent arbejdsmæssigt går det stille og roligt. Vi lå lidt »underdrejet« et lille stykke tid, inden Arkibas5 var på plads, men overgangen var ikke så slem som frygtet! De små kurser og demoerne har været til stor hjælp, og vi glæder os til at se arkiv.dk. Alle seks medarbejdere arbejder flittigt med at registrere hver onsdag formiddag, og der er næsten 100% fremmøde hver gang.

Sdr. Omme Egnarkiv

Sdr. Omme Idrætscenter, Stadion Alle 16, 7260 Sdr. Omme

Åbningstid: Torsdag kl. 15.00-17.30

Leder: Dean Dam, 7260 Sdr. Omme. **Tlf.:** 22 19 41 02

E-mail: info@ommelokalarkiv.dk

Efter at været kommet i nye lokaler i 2013, har 2014 været et år med nye udfordringer. Sidst på året blev arkivet koblet på Internettet, og registreringen i Arkibas kunne gå i

gang. I forbindelse med dette er tiden også blevet brugt på at bringe orden i reolerne og forberede materialet til registrering i Arkibas. Efter arkivet er kommet på Internettet, er der blevet indkøbt yderligere edb-udstyr.

Arkivet har i årets løb modtaget arkivalier m.m. fra flere personer og foreninger. Der har også været henvendelser angående slægtsforskning og andet. Arkivet har været behjælpeligt, i det omfang det har kunnet lade sig gøre. Det glædelige er, at der er tilgang af personer, som vil tage del i arbejdet på arkivet. Synliggørelse er én af de ting, som arkivet skal arbejde på i 2015.

Stenderup-Kroager Lokalhistoriske Arkiv

Plejecentret Engbo

Storegade 39A, Stenderup-Kroager, 7200 Grindsted

Tlf.: 97 70 94 01

Åbningstid: 1 og 3. tirsdag hver måned kl. 9.30-11.30 samt efter aftale

Leder: Egon Jensen, Refshøjvej 16, 7200 Grindsted

Tlf.: 21 75 22 80

E-mail: stendkrogloka@mvbmail.dk

Besøgsmæssigt har 2014 artet sig nogenlunde som foregående år. Vi har haft gæster i arkivet ca. en gang om måneden. Desuden har der været en del henvendelser fra publikum via e-mail. De fleste besøgende har søgt vores hjælp i forbindelse med forskning i deres egen slægt, men enkelte gæster har også søgt oplysninger om områdets ejendomme og ejendomsbesiddere.

Arkivet har også modtaget nye arkivalier i årets løb, bl.a. en del fotos. Derudover har vi haft den store glæde, at arkivet er kommet i besiddelse af Stenderup-Kroager Borgerforenings gamle protokoller. De indkomne protokoller dækker tidsrummet fra borgerforeningens begyndelse i 1936 og op til 1992. Borgerforeningen har været en af de centrale foreninger i sognet.

Arkivet har været med i arkivernes fællesudstilling i Billund-centret. I 2014 drejede det fælles udstillingstema sig om egnens jernbaner. Foreningens generalforsamling blev afholdt i Teglgårdshallen den 12. marts. Efter gene-

ralforsamlingen fortalte Finn Eg om udflytning og jordfordeling, samt om sognefogedens arbejde som lokal ordenshåndhæver i gamle dage.

Da arkivleder Niels Kristian Jensen har ønsket at trække sig tilbage, har vi ledt med lys og lygte efter en afløser til denne post. Dette er heldigvis lykket, da Egon Jensen har lovet at forestå arbejdet. Vi vil gerne takke Niels Kristian for det store arbejde, han har lagt i arkivet i tidens løb.

Vorbasse Lokalhistoriske Arkiv

Østergade 18, 6623 Vorbasse

Åbningstid: 1. og 3. tirsdag hver måned kl. 19.00-21.00 samt efter aftale

Leder: Jørgen Møller, Dalgasvej 6, 6623 Vorbasse

Tlf.: 20 80 36 38

Arkivets postadresse: Dalgasvej 6, 6623 Vorbasse

E-mail: arkiv@vorbasse.dk

Hjemmeside: www.vorbasse.dk/lokalt/lokalhistoriskarkiv

Hen over året reserverede vi ganske megen tid til at bearbejde nyindkommet materiale og ikke mindst til at få endnu bedre styr på gamle afleveringer. Det har været dejligt at se dyngerne på hylderne skrumpe ind, efterhånden som registreringerne blev færdige, og arkivalierne »forsvandt« ind i de relevante arkivæsker.

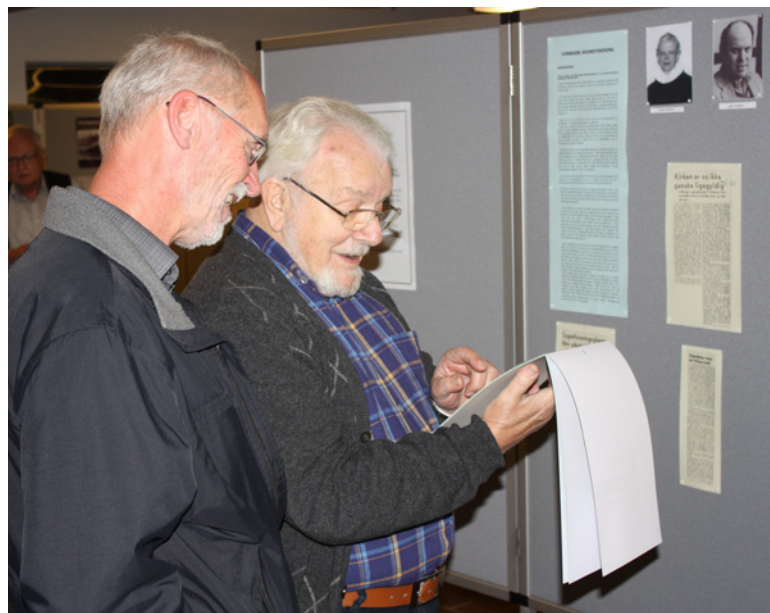
Også i 2014 kom formidling til at fylde meget, idet det var jubilæernes år. I februar gjaldt det arkivsamvirkets fællesudstilling i Billund-centret om jernbanejubilæet. Det fælles tema og den fælles markedsføring skabte stor interesse og mange besøgende. 1864 måtte også markeres. Rytterfægtningen ved Vorbasse fandt sted den 29. februar 1864, og af gode grunde måtte fejringen finde sted den 28. februar, hvor arkivet sammen med Billund Museum havde planlagt en mindehøjtidelighed ved mindesmærket efterfulgt af en reception i Vorbasse Fritidscenter, hvor museets udstilling blev præsenteret.

De lokale pigespejdere rundede også et skarpt hjørne. I den anledning blev der også lavet en lille udstilling. Den 1. oktober have vi arrangeret fortælleaften med Vorbasse-drengen Steen Christensen, der fortalte om drengoplevelser i Vorbasse i 1950'erne. Det var en fin aften med

mange gæster. I oktober var det også tid at markere folkeskolejubilæet. Det skete ved en udstilling i Vorbasse Fritidscenter.

Den 1. december havde vi dobbelt-præsentation med udgivelse af 2015-udgaven af den lokalhistoriske kalender, der under temaet »skoleliv«, fulgte op og uddybede udstillingen om folkeskolejubilæet. Foruden dette var, at sogneforeningen tog form for 50 år siden, så en udstilling viste eksempler på foreningens vidtfavnende arbejde og store betydningen for udviklingen i Vorbasse.

Foruden alt det ovenstående har vi gennemfotograferet Vorbasse Missionshus, da det blev solgt, formentlig til nedrivning. Heldigvis fik vi billederne i hus, mens der stadig var miljø at registrere. Ellers har året budt på skanning af 1.750 billeder, modtagelse af 50 afleveringer og modtagelse og svar på ca. 220 e-mail foruden de ca. 150 besøgende. Alt i alt et godt og aktivt år for arkivet.

Udstilling om skoleliv i Vorbasse Fritidscenter.

Esbjerg Kommune

Bramming Byhistoriske Arkiv

Skolegade 10, 1. sal, 6740 Bramming. Tlf.: 75 17 39 20
Åbningstid: 2. og 4. onsdag hver måned kl. 16.00-18.00
 samt efter aftale

Leder: Stig Hegn. Tlf.: 75 43 14 41 / 51 96 64 73

E-mail: bram-byhist@mail.dk

Hjemmeside: www.brammingby.dk

197 har lagt vejen forbi arkivet ved enten besøg i åbnings-tiden, deltagelse i foredrag/billedarrangementer, besøg på plejehjemmet Solgården med lysbilleder, kirkegårdsvan-dring eller i forbindelse med Arkivernes Dag. Der er besva-ret 30 forespørgsler på e-mail, og hjemmesiden har haft 2.487 besøgende. Af afleveringer er der i 2014 indgået ti.

En ansøgning til Sydbanks Fond resulterede i en dona-tion på 7.000 kr., som er øremærket til indkøb af arkivma-terialer, hvilket vi bruger meget af. Vi har fortsat regis-tringen af gamle såvel som nyindkomne arkivalier, og der bliver skannet billeder ind i rå mængder, som nu indtastes i Arkibas5.

I februar afholdt vi to lysbilledarrangement, et efter-middags- og et aftenarrangement, med billeder af kendte brammingensere gennem tiden. I maj var arkivets fri-villige på studietur til Rigsarkivet, hvor vi fik en fin rund-visning og så mange spændende arkivalier. Efter frokost i Den Sorte Diamant besøgte vi Davids Samling. I august afholdt arkivet en kirkegårdsvandring, som indledtes med et foredrag af kirkegårdslederen om ændringer og nye til-tag på kirkegården og om bevaringsværdige gravsteder. Under Kultur-natten i september holdt arkivet åbent fra kl. 16-21, og de frivillige viste besøgende rundt. I oktober var arkivet på Solgården med en lysbilledserie om butikker »i gamle dage«. Det var en fornøjelig eftermiddag med man-ge input fra deltagerne.

Biblioteket havde spurgt os, om vi ville medvirke i et samarbejde om et kursus i slægtsforskning. Det ville vi ger-ne, og et af vores bestyrelsesmedlemmer har siden stået for kurset, som videreføres i efteråret 2015. Vores webmaster har digitaliseret ældre filmstrimler og lagt dem på DVD. Bramming-filmen blev et hit i julemåneden, og har ligget under mange juletræer, eller er blevet brugt som mandel-gave. Årets sidste tiltag er, at arkivlederen hver anden fre-dag lægger billeder med tilhørende tekst på Facebook. Alt i alt har det været et travlt og inspirerende år, som sluttede med en herlig julefrokost i gode kollegers lag.

Darum Sognekarkiv

Nørrebyvej 12, Store Darum, 6740 Bramming

Åbningstid: 1. oktober-31. marts: Onsdag kl. 19.00-21.00.

Resten af året: 1. onsdag hver måned kl. 19.00-21.00.

Lukket i skoleferier

Leder: Elisabeth Rasmussen, Sønderbyvej 11, Store Darum, 6740 Bramming

Tlf.: 21 23 65 05

Arkivets postadresse: Sønderbyvej 11, Store Darum, 6740 Bramming

E-mail: sognearkivet@darum.dk

Hjemmeside: www.darumsognekarkiv.dk

Arkivet havde i 2014 50 års jubilæum, som blev markeret med en udstilling, der også skulle bruges i forbindelse med fejringen af Darum Skoles 60 års jubilæum. En stor og velbesøgt begivenhed over en hel dag, hvor arkivets udstilling, primært med skolerelaterede emner og billeder, fint passede ind og gav en ekstra dimension til jubilæumsbegivenheden. Arkivets udstilling var tilgængelig endnu en

Darum Sognekarkivs udstilling i anledning af Darum Skoles 60 års jubilæum den 4. oktober 2014.

dag for de af sognets beboere, der ikke havde deltaget i skolens jubilæum. Også denne dag var udstillingen velbesøgt.

I Ugeavisen for Bramming var der i anledning af arkivets jubilæum en fin artikel om arkivet. Ligeledes fik arkivet et indstik i Darum Sogneblad. Her var der lejlighed til at give et indtryk af arkivets virke, og oplyse om hvilke typer af arkivalier arkivet modtager.

Arkivet har samarbejdet flere gange i årets løb med Darum Menighedsråd om sognecaféer i Sognehuset, med fokus på gamle billeder. En arkivmedarbejder bidrog til Bramming Lokalårbog 2014 med en artikel om Franciska Handberg.

Arkivet ændrede i 2014 åbningstid, fra at have haft en ugentlig åbningstid til at have åbent den første onsdag hver måned med skoleferier undtaget. Arkivet åbner dog altid gerne, hvis der er behov for det. Der har været nogenlunde samme antal besøgende, indleveringer og henvendelser som året før. Dog med et stigende antal henvendelser pr. e-mail.

Endrup/Vester Nykirke Sognekarkiv

Vibækvej 2, Endrup, 6740 Bramming

Åbningstid: 1. onsdag hver måned kl. 16.00-17.00. Lukket i juli

Leder: Otto Christoffersen, Ommevej 2, 6740 Bramming

Tlf.: 75 19 12 59

Arkivets postadresse: Niels Erik Junk, Gummemarkvej 8, Vong, 6740 Bramming

E-mail: hartvigvindjensen@bbsyd.dk

I løbet af 2014 har vi registreret arkivalier i Arkibas. Vi har arbejdet tirsdag formiddag på arkivet og har indtastet mange arkivalier og billeder, men mangler stadigvæk en del endnu.

Efter sommerferien har vi arbejdet med tilrettelæggelse af og flytning fra Vibækvej til de nye lokaler i klubhuset på Møllegårdsvej. En del af »egenfinansieringen« til det nye arkiv var, at vi selv skulle stå for malerarbejdet i lokalene. Men heldigvis har vi ud af anstrengelserne fået et flot arkiv, som kan besøges i vores faste åbningstid.

Esbjerg Byhistoriske Arkiv

Torvegade 47, 6700 Esbjerg

Tlf.: 76 16 39 00. Fax: 76 16 39 10

Åbningstid: Mandag-onsdag kl. 10.00-16.00, torsdag kl.

10.00-17.00 og fredag kl. 10.00-13.30

Leder: Jørgen Dieckmann Rasmussen

E-mail: byhistoriskarkiv@esbjergkommune.dk

Hjemmeside: www.eba.esbjergkommune.dk

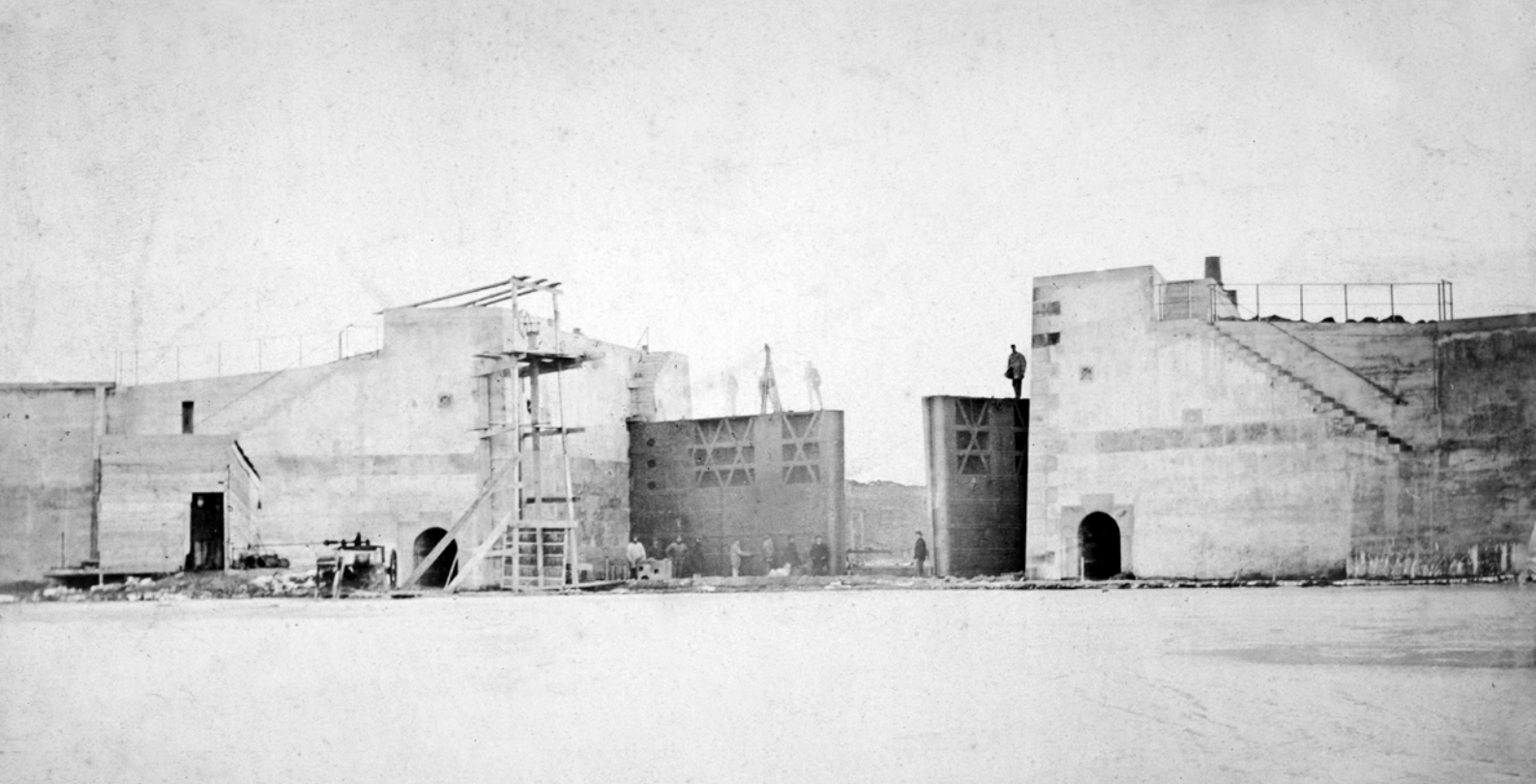
Den digitale eksplosion i samfundet inddrager også arkiverne – for især helt yngre mennesker er det ofte opfattelsen, at findes noget ikke digitalt, eksisterer det slet ikke. Det gælder bøger, det gælder oplysninger og billeder fra arkiverne, så det er vigtigt at være med på den digitale front. Det har Esbjerg Byhistoriske Arkiv også været helt tilbage fra 1989, hvor digitaliseringen så småt begyndte. Siden har det udviklet sig på en måde, næppe ret mange forudså dengang, hvor en telefon var noget, der stod på et bord og via opkald gjorde det muligt at tale med andre. At en telefon i dag ikke blot kan bruges til samtale, men også som mini-PC med søgemuligheder på Internettet og yderligere fungere som kamera til still-billeder og video m.m. forestillede næppe nogen sig dengang. I dag er det ikke blot en mulighed, man kan benytte sig af – det er også en forventning, at man er at finde i det digitale miljø.

Mennesket kan let blive glemt i al teknikken, og derfor er vigtigt at fastholde nogle af de gamle dyder, som teknikken trods alt ikke kan levere i situationen: Det levende ord, som Grundtvig talte om. Derfor gemmer Esbjerg Byhistoriske Arkiv sig ikke bag teknikken, men møder borgere og andre interesserede med foredrag og byvandring på steder, hvor teknikken ikke formår at skabe en sammenhæng.

Hvad enten der arbejdes på den ene eller den anden måde, er det vigtigt, at der er materiale at arbejde med, og det mangles ikke. Såvel mange private som kommunale arkivalier har fundet vej til Esbjerg Byhistoriske Arkiv i 2014 – i alt 180 afleveringer hvilket er flere end sidste år, men ligesom sidste år har de også været forskellige i omfang og indhold. Et enkelt postkort – eller Esbjerg Sangen sat i musik af Rued Langgaard – kan tjene som et par af

de mindre afleveringer af private arkivalier, mens f.eks. Junior Chamber International Esbjerg-afdelings ni flyttekasser store aflevering kan tælle som en af de større. Dog kan den historiske værdi ikke altid gøres op i antal flyttekasser, for det handler jo yderligere om, hvordan materialet følger sig ind i arkivets øvrige samling af arkivalier, og i den sammenhæng passer 2014-afleveringerne fint. Det er altid svært at nævne nogle afleveringer frem for andre, men alligevel - vi har modtaget arkivalier fra skræddermesterforeningen i Esbjerg, Sædding Antenneforening, Esbjerg Samaritterkolonne, Infanteriforeningen for Esbjerg By og Omegn, IAT og underliggende foreninger, Den Udegående, ALT-TV og Esbjerg Ugeavis, CJC, Aktivitetshuset, Missionshotellet Ansgar, Kanal Esbjerg i forbindelse med TV-stationens lukning, Esbjerg Underholdningskor, fotos fra skoletandplejen, materiale om pastor Jens Peter Jensen fra Guldager Præstegaard, Tjæreborg Borgerforening, Zions Kirke, KFUM-spejderne, Esbjerg Mælkeforsyning, arkivet efter Kaj Halsteen, der var politikommissær i Esbjerg under besættelsen, Sydvestjysk Koncertorkester Forening m.fl. Alt sammen mere, end vi har kunnet nå at registrere, men sådan har det været i flere år.

Den afdeling i Esbjerg Byhistoriske Arkiv, der arbejder med registrering af arkivalier af privat oprindelse, har sideløbende med opgaver som pasning af læsesal, byvandring, undervisning af skoleklasser og foredrag i foreninger, i løbet af 2014 bl.a. fået registreret 68 arkivfunds og 5.813 billeder. Antallet af registrerede arkivfunds er ikke så højt som sidste år, men det skyldes bl.a., at den medarbejder, der fortrinsvis står for registrering af arkivalier, i 2014 også har passet hjemmeside m.m. i forbindelse med en kollegas barselsorlov, men i øvrigt er der gennemgående tale om større, og ofte ret komplicerede afleveringer at registrere. Derudover er der oprettet 487 nye udklipsmapper, mens et stort, men desværre ukendt antal udklipsmapper er blevet suppleret indholdsmæssigt, uden det kan opgøres statistisk. På fotosiden er der arbejdet på at digitalisere positive fra de sogne, der indgik i Esbjerg Kommune ved kommunalreformen i 1970, og derudover er der brugt megen tid på at håndtere outputtet, der fulgte med nyttejobbet omkring fotograf Kromanns negativarkiv, der ude-

Dokporten under bygning 1871. Bygningen af dokhavnen og den tilhørende sluseport krævede, at man inddæmmede og tørlagde hele arealet (EBA 08530-070).

[Til Indhold](#)

lukkende består af glasplader. Derudover er der registreret en lang række af stadsarkitektens fotos samt fotograf Paul Bøllings billeder fra besættelsen. Endelig er der arbejdet på at registrere mange af de gamle positivbilleder, arkivet har fra Esbjerg Havn, ligesom der er samlet op på illustrationer, der har været anvendt i arkivets bøger m.m. samt fotos, der har været brugt i fortællerækken »Barn af Esbjerg«.

På det kommunale arkivområde har der været arbejdet koncentreret med inddragelse af de sidste papirarkivalier. Esbjerg Kommune besluttede principielt at blive digital kommune i forbindelse med strukturreformen i 2006/2007. I den forbindelse blev det besluttet at indsamle papirarkivalierne fra direktørområder, afdelinger og institutioner i takt med, at ESDH (Elektronisk Sags og Dokument Håndte-

ring) rulles ud til alle. Indsamlingen af denne type arkiver er derfor noget, der har kunnet planlægges. Afdelingen, der arbejder med kommunale arkivalier, havde besluttet at afslutte indsamlingen af dagsinstitutionsarkiver og skolearkiver i 2014. Vi vidste, daginstitutionsområdet havde været gennem en organisationsændring med fusioner til følge. Hvad vi derimod ikke vidste, var at skoleområdet også ville blive underkastet en radikal omlægning, og at ringene i vandet herfra ville sprede sig til ikke blot SFO- og klub-området, men også daginstitutionsområdet. På skoleområdet var indsamlingen af skolearkiver sat i gang allerede i 2013 i tæt samarbejde med Skoleadministrationen. Kontakten gik ud til alle kommunens 27 folkeskoler samt den kommunale tandpleje. I løbet af 2014 modtog Esbjerg

Byhistoriske Arkiv arkiverne fra 21 skoler. Enkelte af dem havde tidligere afleveret deres ældste arkivalier til Esbjerg Byhistoriske Arkiv, men for de øvrige skolars vedkommende indeholdt afleveringerne arkivalier fra skolernes ældste tid. I forbindelse med det afleveringsforberedende arbejde modtog skolerne vejledning fra Byhistorisk Arkiv i, hvordan de skulle klargøre arkivalierne til aflevering. Seks skoler ønskede ikke selv at stå for ordning og sortering af deres arkivalier, men købte denne ydelse i Esbjerg Byhistoriske Arkiv. I løbet af 2015/2016 forventes de sidste seks skoler at aflevere. Til alt held var indsamlingen sat i gang og var i en god gænge, da diskussionerne om en fremtidig skolestruktur med kun ni skoler dukkede op, og som endte med beslutningen om kun syv skoler i kommunen allerede fra skoleåret 2015. Vi nåede ud til skolerne og fik fat i deres arkiver, før det hele blev kastet op i luften – og alt principielt meget let kunne være forsvundet ned i det så berømte, sorte hul. Vi nåede således at indsamle og redde nogle meget vigtige kilder til folkeskolens og undervisningens historie i Esbjerg Kommune.

Ud over de mange skolearkiver modtog det såkaldte mellemarkiv i Esbjerg Byhistoriske Arkiv også arkiver fra andre afdelinger og institutioner, bl.a. PPR, Skoleadministrationen, Indkøb, Ungehuset, Beskæftigelsen og Familieværkstedet. Ydermere fik Sundhedsplejen afleveret deres sidste papirjournaler til mellemarkivet.

Arbejdet med de kommunale arkivalier er ikke på samme måde synligt, som nogle af de andre opgaver, der udføres i Esbjerg Byhistoriske Arkiv. Det forekommer, man ved besøg på læsesalen ser privatpersoner aflevere noget eller oplever arkivalier under ordning, men de store, flere hundred hyldemeter lange serier findes i det kommunale arkiv. Foruden indsamling af arkivalier er der i årets løb også blevet arbejdet med at ordne og sortere arkivalier til permanent opbevaring. Arbejdet begynder med at udskille, hvad ikke skal bevares og sørge for, at kassabilia destrueres. Derefter skal resten gøres klart til permanent opbevaring, dvs. renses, sorteres, pakkes, etiketteres og registreres. De første måneder af 2014 blev der arbejdet med de ca. 70 hyldemeter arkivalier fra Ribe Amts og Bys Sygehus, som Esbjerg Byhistoriske Arkiv fik overdraget af

Sydvestjysk Sygehus i slutningen af 2013. Sideløbende hermed blev der sorteret, rensat og pakket en stor mængde klientsager fra Ribelund. I efteråret blev en stor milepæl nået, da flere års arbejde med arkivering af ca. 500 hyldemeter byggesager blev afsluttet. De mange byggesager var blevet afleveret til Esbjerg Byhistoriske Arkiv i flere etaper efter at være blevet skannet hos Dansk Skanning. Der var 250 fyldte flyttekasser tilbage, som en – i bedste fald to medarbejdere – har arbejdet på at tømme. Indholdet er nu kommet på plads i syrefri arkivæsker, der er blevet etiketterede og nu står registrerede på hylder, helt som alle arkivalier skal efter bogen. Det er ikke så lidt af en arbejdspræstation, og det er blot én af flere store arbejdsopgaver, der er blevet udført i afdelingen, som håndterer store papirmængder. I årets sidste halvdel blev arbejdet med at klargøre de mange skolearkiver til permanent opbevaring igangsat med forventet afslutning i 2015.

Endelig har mellemarkiv-sektionen i årets løb udført et større arbejde med at vurdere arkivalier med henblik på bevaring og kassation i fjernarkiver i Ribe og Bramming. Desuden er der blevet ekspederet arkivalier til ansatte i den kommunale administration. I alt drejede det sig om ca. 700 arkivekspeditioner, hvoraf de fleste bestod af dokumenter i børnesager, miljøsager, personalesager, PPR-sager og socialsager.

Når kommunale data ikke længere skabes på papir, skal de heller ikke bevares på papir, men derimod i digital form. Af den grund har Esbjerg Byhistoriske Arkiv et såkaldt e-arkiv, som fokuserer på den digitale arkivdannelse og sikrer sig, at bevaringsværdige data finder vej til arkivet og er tilgængelige derfra i al fremtid. Det sker i tæt samarbejde med bl.a. IT & digitalisering samt leverandører. Som tilvækst i e-arkivet i 2014 kan der nævnes arkiveringsversionerne af tre Lotus Notes-databaser samt arkiveringsversioner af KMD J&N og KMD S&A. Den største, enkelte arkiveringsversion, e-arkivet har modtaget i løbet af året, var dog Acadre (2007-2013) fra Billund Kommune, som Esbjerg Byhistoriske Arkiv løser e-arkiveringsopgaver for. Arkiveringsversionen fyldte alene 1.41 TB, hvilket forøgede den samlede datamængde i e-arkivet væsentligt. Og der er flere arkiveringsversioner af samme størrelse, om ikke større, undervejs.

I sidste halvdel af 2014 indgik vi i drøftelser med §7-arkivet i Haderslev og dermed det sønderjyske arkivsamarbejde om et eventuelt samarbejde omkring e-arkivering fra årsskiftet 2014/2015. Det mandede ud i en aftale om, at Esbjerg Byhistoriske Arkiv fra 1. januar 2015 foretager test, opbevaring og fremsøgning af data for de fem sønderjyske kommuner Haderslev, Aabenraa, Sønderborg, Tønder og Vejen.

At indsamle diverse arkivalier, få dem ordnet, sorteret og registreret er forudsætningen for at have noget at formidle. Og formidlingen – altså at nyttiggøre det historiske materiale – er og bliver én af arkivets hovedopgaver. Den traditionelle form har været personlig henvendelse på læsesalen, lidt sjældnere telefoniske forespørgsler eller skriftlige forespørgsler. For et par år siden var der en nedgang i antal besøget på læsesalen, men det er for opadgående igen. Det skyldes bl.a. interessen for slægtsforskning, som sender mange danskere rundt i landet, fordi de på Internettet kun helt eller delvist har fundet, hvad de søgte. Andre besøgende henvender sig for at finde vej gennem arkivjunglen, og sådan rådgivning kan meget let tage lang tid og rumme hjælp til at rette henvendelse til andre arkiver. En tredje, tydelig gruppe besøgende er unge mennesker, som af uforklarlige grunde har forlist deres eksamensbevis og nu skal bruge det – som regel samme dag – i forbindelse med ansøgning om optagelse på en uddannelse. Endelig kommer mange forbi for at finde en bog blandt arkivets mange udgivelser eller for at købe billetter til ture og arrangementer. 2.200 personer har besøgt Esbjerg Byhistoriske Arkiv på læsesalen i 2014, og derudover er der besvaret mindst 134 skriftlige forespørgsler, heraf adskillige fra udlandet. Dertil kommer et utal af uregistrerede strakssvar på telefoniske henvendelser, mails m.m.

En del forespørgsler kan besvares til de selvbetjeningsløsninger, der tilbydes på arkivets hjemmeside, og som bygger på de indtastninger, som foretages af arkivets mange frivillige. Arbejdet har været i gang siden 2006, og ved udgangen af 2014 var der tilknyttet 40 frivillige foruden otte frivillige medarbejdere ved afdelingen for frivillige for idræthistorie. Af de 40 frivillige arbejder 33 med indtastning af oplysninger til forskellige databaser, hvor det kan nævnes, at

- Borgerdatabasen 1924 i løbet 2014 er blevet beriget med oplysninger om 10.000 personer, så den i alt omfattede 22.500 personer og dermed næsten er komplet indtastet.
- Trykte skattebøger, Esbjerg i 2014 er indtastet oplysninger fra to skattebøger eller i alt 25.000 personer. Fra Esbjergs skattebøger er der tastet oplysninger om i alt 205.000 personer.
- Trykte skattebøger, Jerne i 2014 er indtastet oplysninger fra to skattebøger – knap 2.500 navne, så der i alt er tastet ca. 34.000 navne.
- Esbjerg Byråds forhandlingsprotokoller fra 15. juli 1898 – 15. marts 1946. I løbet af 2014 er indtastet yderligere knap 3.700 punkter fra dagsordenerne, hvorved man er nået op på i alt 19.200 punkter.
- Fotograf Peter Nissens negativprotokoller, hvor der i løbet af 2014 er indtastet knap 8.500 optagelser fra tidsrummet 1943-1967, så der ved årets udgang var oplysninger om i alt 56.200 negativer i databasen.
- Guldager Sogneråds forhandlingsprotokoller, hvor der fra tidsrummet 1960-1964 blev indtastet 2.600 dagsordenspunkter i 2014, så der ved årets udgang var i alt 14.100 punkter i databasen.
- Jerne Sogneråds forhandlingsprotokoller. I 2014 blev der indtastet 1.700 dagsordenspunkter fra perioden 1914-1945, så i alt 6.800 punkter var indtastet.
- Jerne-Skads Sogneråds forhandlingsprotokoller, hvor der i årets løb blev indtastet 1.500 dagsordenspunkter fra perioden 1883-1892, så der ved udgangen af året var i alt 1.960 dagsordens punkter indtastet.
- Grimstrup-Aare Sogneråds forhandlingsprotokoller, hvor de sidste godt 700 dagsordenspunkter blev indtastet, så der i alt er indtastet 1.212 dagsordenspunkter.
- Fraflyttede fra Esbjerg Købstad på baggrund af skatelisten. I 2014 blev der indtastet oplysninger om 6.000 personer, så der nu er i alt 18.700 personer i databasen.
- Tjæreborg Sogneråds forhandlingsprotokoller, hvor der i 2014 blev indtastet knap 4.000 dagsordenspunkter, så databasen nu i alt rummer 4.400 punkter.
- Begravelsesprotokoller fra Esbjergs Kommunale Kirkegårde. I 2014 blev der indtastet oplysninger om 16.800

personer, så der var i alt 40.700 begravelser i databasen ved årets udgang.

- Jerne-Skads Mandtalsliste, hvor der i 2014 blev indtastet 4.900 navne i 2014, så databasen kom op på i alt 12.700 navne.

Foruden de nævnte databaser er der også blevet tastet i databasen om gamle stillingsbetegnelser. Endelig kan der nævnes to særlige tiltag. Det ene er indtastning af fotograf Kromanns negativprotokoller, som udføres i forbindelse med nyttejobordningen. Ved udgangen af 2014 var oplysninger om 8.900 negativer indtastet, og derudover var den tilhørende glaspladesamling ved at blive gennemgået med henblik på notering af manglende glaspladenumre og udsortering af glasplader med alment interessante motiver til digitalisering. Det andet tiltag er digitaliseringen af de mange notater eller sedler, vi i 2013 fik afleveret fra den nu afdøde 102-årige Ingolf Mortensen, lærer og tidligere skolebibliotekar på Boldesager Skole og slægtsforsker gennem mere end 50 år. Han gik tidligt på pension, for han havde så meget andet end arbejde, han skulle nå! Under sit slægtsforskningsarbejde – og det var før computerens tid – noterede han kulturhistoriske interessante oplysninger fra bl.a. tingbøger fra 1600-tallet og her fra egnen ned på sedler. Disse tusindvis af sedler rummer en guldgrube af oplysninger for slægtsforskere og lokalhistorikere. Han har bl.a. fortalt, at han i en tingbog fra omkring år 1700 havde set kartofler omtalt som jordæbler og i samme kilde set en retssag, hvor nogle damer, der var på anklagebænken, havde løftet op i deres skørter for dommeren og sagt: »Kys min as«! Foragt for retten er altså ikke forbeholdt vores tid.

Det store arbejde med at indtaste oplysningerne fra de mange sedler kom i gang i 2014, og de første ca. 1.000 poster nåede at blive publiceret inden udgangen af 2014. Indtastningen udføres fortrinsvis af frivillige, der sidder hjemme og taster, så Ingolf Mortensens omfattende materiale kan komme slægtsforskere og lokalhistorikere i hele Danmark til gavn.

At opgøre antallet af besøgende på hjemmesiden er ikke helt let, da hjemmesidesystemernes statistikmoduler

kan være vanskelige at hente præcise oplysninger fra, men for databaserne alene på www.eba.esbjergkommune.dk ved vi, at der i 2014 har været 51.693 besøgende, fordelt på 13.828 unikke IP-adresser, som i alt tegner sig for 262.231 sidehenvisninger. Antallet af besøgende på Tidslinien eller i Esbjerg Mediearkiv (fotodatabasen) kendes desværre ikke, da statistikmodulet ikke har været aktiveret.

Ved indgangen til 2014 kom der en ny facet på frivilligearbejdet ved Esbjerg Byhistoriske Arkiv, idet der blev oprettet en afdeling for Idræts historie for frivillige. Baggrunden var, at det tidligere Esbjerg Idrætsarkiv, som ophørte som selvstændig enhed ved udgangen af 2013, og DGI-Sydvests Idrætsarkiv flyttede ind i Esbjerg Byhistoriske Arkiv, hvor der ud over faglig bistand fra arkivets personale også stilles et arbejdslokale samt magasinplads til rådighed. I løbet af året er ordningen af arkivalier kommet i gang, og de første arkiver og billeder er allerede søgbare. Billeder digitaliseres og indtastes i Arkibas, det samme gør arkivalier – helt på linje med de øvrige arkivalier i Esbjerg Byhistoriske Arkiv.

Arkivets mange digitaliseringer udføres i fotografafdelingen, som bl.a. sikrer, at der ikke anvendes kræfter på dårlige og uskarpe optagelser. Der laves endvidere fotos til salg til borgere, forlag og andre interesserede, og derudover arbejder fotografafdelingen tæt sammen med kommunens kommunikationsafdeling om optagelser til medarbejderbladet, Esbjerg Kommunes hjemmeside, Facebook og pressemeddelelser. Den største enkeltbegivenhed i 2014 var The Tall Ships Race som fandt sted fra den 2.–5. august. De aktuelle fotos indgår i arkivets samling og registreres i et billedhåndteringssystem, så de brugsmæssigt er tilgængelige for både kommunikation og Esbjerg Byhistoriske Arkiv samt vises på arkivets hjemmeside for borgere og andre interesserede.

Formidlingsmæssigt samarbejder Esbjerg Byhistoriske Arkiv med SESF (Sydvestjysk Egns- og Slægtshistoriske Forening) og Sydvestjysk Folkeuniversitet om fortrinsvis praktiske aktiviteter, og derudover har vi vores egne arrangementer som f.eks. »Kend din by« og »På opdagelse i din kommune«, som fhv. skolebibliotekar Hanna Fogtmann Iversen står for. Flot fremmøde og stort engagement. Det

gælder også arkivets fyraftensforedrag og søndagsmatineer, som vi laver sammen med Sydvestjysk Folkeuniversitet. Det forekommer, at vi ved nogle af disse arrangementer må bjerge borde ud fra en overfyldt Samlingsaal. Det sker også, at mennesker, som ikke har truffet hinanden i mange år, mødes ved disse arrangementer. Ved fyraftensforedraget om Sædding kom en smilende mand hen til en anden deltager – en tidligere lærer ved Sædding Skole – og fortalte hende, at hun havde givet ham den første lussing nogensinde. Han smilte over hele femøren – hun blev noget mere overrasket. Jo, lokalhistorien er et godt samlingspunkt for mennesker.

Det mærker vi også ved billedaftenerne – vi har indtil nu »kun« har haft 48. 70 deltagere pr. gang har set over 5.000 billeder igennem, og det er utroligt med nyttige oplysninger, vi får ad den vej. Personer bliver identificeret, steder genkendt og »gode historier« fortalt. Der er en særlig stemning ved disse arrangementer.

Blandt gæsterne til specielle arrangementer hører skoleklasser og foreninger, og Esbjerg Byhistoriske Arkiv drager desuden ud med foredrag i foreninger, efterlønsklubber m.m. Over 50 sådanne arrangementer med over 4.000 tilhørere blev det til i 2014. Det blev desuden til specialarrangementer som en befrielsesaften med sang, musik og foredrag på Esbjerg Conference Hotel sammen med Dorte Mørup og Mats Rudklint, et 75-års mindearrangement på SDU samt en juleeftermiddagskomsammen på Esbjerg Conference Hotel, også sammen med Dorte Mørup og Mats Rudklint.

I 2014 stod Esbjerg Byhistoriske Arkiv for en række tilflytterbyvandring i samarbejde med Tilflytterservice. Der har været stor interesse for disse arrangementer, hvor der ud over historien også er plads til praktiske oplysninger som f.eks. råd til en indisk tilflytter, der på en varm og solrig lørdag eftermiddag i september spurgte, hvor i Esbjerg man fandt vintertøj til rimelige priser. Det blev til reklame for byens genbrugsbutikker.

Med hensyn til bøger lå virksomheden heller ikke stille. Den 4. september udgav Esbjerg Byhistoriske Arkiv Øivin Jensens erindringsbog »Jernedreng under besættelsen«,

og ved udgangen af november forelå Esbjerg Kalenderen 2015 klar til salg. Udgivelsen af kalenderen var et tegn på, at 2014 var på held, og traditionen tro blev det markeret med den såkaldte nytårskur den 30. december, hvor venner af arkivet, samarbejdspartnere m.m. var indbudt til en sammenkomst, og mellem 150 og 200 tog imod indbydelser og tilbragte et par fornøjelige timer med hinanden i arkivet og nød årets udstilling »Fra alle jer til os – 2014«.

Farup Sogns Lokalhistoriske Arkiv

Farup Skole, Farup Kirkevej 2, 6760 Ribe. Tlf.: 75 41 03 73

Åbningstid: Torsdag i ulige uger kl. 15.00-17.00

Leder: Mette Lind, Farup Kirkevej 29 A, 6760 Ribe

Tlf.: 45 80 82 56

Arkivets postadresse: Farup Kirkevej 29 A, 6760 Ribe

E-mail: farupsognslokalarkiv@gmail.com

I marts blev der anskaffet et stort lærred til fremvisning af lysbilleder m.m., ligesom der også blev anskaffet endnu et skrivebord, så der nu er tre arbejdspladser i arkivet. Den 27. marts deltog arkivet i SVAs generalforsamling, som foregik i Sdr. Omme, og som sædvanlig med et stort fremmøde.

Vi havde åbent hus i arkivet den 10. april, men desværre med kun få fremmødte. Vi har overvejet, om det kan skyldes en manglende sms-service. Landsbyfesten blev afholdt den 22. og 23. august. Her var et stort kaffebord fredag aften, hvor kagebordet bugnede af lækre kager af alle slags, og vi blev næsten verdensmestre i hurtigløb med kaffekander. Lørdag morgen efter flaghejsning var der igen kaffebord med arkivet som arrangør. Takket være frivillige hjælpere til rundstykkesmøring blev vi færdige til tiden og kunne servicere de mange, der var mødt op.

I det tidlige efterår begyndte vi at indsamle materiale om huse og gårde i området. Oplysninger om hvem der har boet, og hvem der bor nu, samt tegninger/fotografier hvis det er muligt. Noget materiale er allerede indkommet og modtaget med tak. Det er et meget spændende foretagende, og vi håber selvfølgelig på mere materiale.

Redaktionen bag bogudgivelsen fra Grimstrup Sognekirke.

Grimstrup Sognekirke

Grimstrup Skole, Skovbrynet 2, 6818 Årre

Åbningstid: 1. onsdag hver måned kl. 15.00-17.00 samt efter aftale

Leder: Hjørdis Larsen, Egelundvej 22, Grimstrup 6818 Årre
Tlf.: 75 19 12 87

Arkivets postadresse: Egelundvej 22, Grimstrup, 6818 Årre
E-mail: grimstrupsognekirke@yahoo.dk

Arkivet har været med i et større bogprojekt her i Grimstrup. Vi har siden 2008 holdt to årlige fortælleeftermiddage i præstegårdens konfirmandstue sammen med menighedsrådet for Grimstrup og Rousthøje sogne. Det er der kommet mange gode fortællinger ud af. Vores præst Charlotte Lochter er god til at starte nye projekter op, og hun spurgte os, om vi ville være med til at udgive fortællingerne i bogform. Det syntes vi, var en rigtig god ide, og da arkivet i 2013 har arvet 50.000 kr. efter en ungkarl fra Grimstrup, har vi øremærket disse penge til bogudgivelser.

Sommeren over skete der ikke rigtig noget, men så tog det ellers fart. Charlotte Lochter har været tovholder på projektet, og har haft kontakten til fortællerne og til forlaget. Hun er desuden gift med journalist Esben Dige, som også har været inde over med korrekt sprog og tegnsætning.

Arkivets opgave i forbindelse med bogen har været at fremskaffe billeder og renskrevne historier og til sidst at læse korrektur på de 13 fortællinger, bogen indeholder.

Resultatet er en bog på 210 sider fyldt med lokalhistorie, livshistorie og flotte billeder. Midt i november holdt vi reception, hvor vi solgte 135 bøger af de 200 vi havde fået trykt. Vi bestilte yderligere 200 bøger og har ca. 50 tilbage, som kan købes for 50 kr. stykket. Vi synes, det har været et spændende projekt at deltage i, og vi skylder vores 13 fortællere stor tak, for uden dem var det aldrig blevet til noget.

Guldager Sognekirke

Guldagervej 76, 6710 Esbjerg V

Åbningstid: 1. mandag hver måned kl. 18.30-21.00 samt efter aftale

Kontaktperson: Marie Bertelsen. **Tlf.:** 75 11 58 51

E-mail: moghjb@esenet.dk

I 2014 har arbejdet i Guldager Sognekirke hovedsagelig koncentreret sig om to hovedområder nemlig sortering af indholdet i de mange kasser og mapper fra Guldager Forsamlingshus, såvel det nuværende på Guldagervej som det tidligere nu nedrevne, der lå på kirkepladsen, samt om forberedelserne til Arkibas5.

Der er i årets løb indkommet en del små afleveringer, hvilket vi er meget glade for. Besøgstallet er ikke prangende, men antallet af henvendelser over Internettet er støt stigende, og i rigtig mange tilfælde kan vi hjælpe med relevante oplysninger.

I begyndelsen af året gennemførte vi arkivuddannelsens modul 2 i Helle-hallen fordelt over to dage. Senere deltog vi i arkivudvalgets årsmøde på Esbjerg Byhistoriske Arkiv. I maj deltog vi i en kursusaften, hvor der blev orienteret om de muligheder, Arkibas5 giver.

I Guldager Borgerforenings blad Nordvestnyt havde vi, som vi plejer, forskellige indlæg. I år var det blandt andet mindeord over den forhenværende arkivleder Christian Jacobsen, en årsberetning fra 2013 samt en historie med et »Farvel til klubhuset«, idet byens gamle klubhus blev fjernet i efteråret. Efter Christian Jacobsens død har arkivet fået en ny medarbejder, Ole Schultz, der nu går ind i arbejdet.

Gørding Sognearkiv

Plekehjemmet Østergården, Nørremarken 23, 6690 Gørding
Åbningstid: 1. og 3. mandag hver måned kl. 19.00-21.00,
 2. tirsdag hver måned kl. 14.00-16.00 samt efter aftale
 med lederen

Leder: Jeffrey Andersen, Østparken 30, 6690 Gørding
Tlf. 75 17 88 75

Arkivets postadresse: Nora Olesen, Birkevænget 9,
 6690 Gørding

E-mail: bjerg@olesen.mail.dk

Hjemmeside: www.gordingarkiv.dk

Arkivet har i 2014 modtaget 12 afleveringer og haft 33 besøgende. Vi registrerer fortsat i Arkibas5. I anledningen af folkeskolens jubilæum havde vi besøg af skoleklasser i »Den gamle Skole«.

Til vores årlige arkivaften havde vi besøg af Erik Hald Nielsen til at holde foredrag med titlen »En Gørding-dreng fortæller«. Erik er administrerende direktør i L82 – et firma som udvikler og fremstiller hjælpemidler til handicappede. I maj var vi på vandring »Op og ned af Nørregade« med et stort fremmøde, som sluttede af med kaffe udenfor Spar Købmanden.

På Arkivernes Dag havde vi åbent hus og viste gamle film. Et besøg af en tidligere Gørding-borger, som nu er bosat i USA, er det også blevet til.

Til Årbogen fra Lokalhistorisk Forening for Bramming-egnen leverede vi en artikel skrevet af tidlige hjemmesygeplejerske Mette Marie Thomsen, der var ansat ved hjemmeplejen fra 1975 til 2013. »Året i glimt« bliver skrevet af Johanne Marie Ravn, og Vagn Olesen fotograferer. Johanne Marie klarer også arkivets udklipsbog. Vores hjemmeside har mange besøgende, og vi får en del henvendelser pr. e-mail og telefon.

Historisk Samling fra Besættelsestiden

Esbjerg Museum, Torvegade 45, 6700 Esbjerg
Åbningstid: Tirsdag og onsdag kl. 10.00-16.00

Leder: Henrik Lundtofte

E-mail: henlu@sydvestjyskemuseer.dk

Hjemmeside: www.hsb.dk

Da fusionen mellem Historisk Samling fra Besættelsestiden (HSB) og Sydvestjyske Museer (SJM) administrativt trådte i kraft for nu to år siden, den 1. januar 2013, og arkivets indflytning i Torvegade løb af stablen i december samme år, blev 2014 året, hvor HSB kom under museets tag og for alvor blev en del af museets daglige liv og virke. Processen har i det store og hele været uproblematisk, og både HSBs fasttilknyttede og frivillige er faldet godt til blandt nye kolleger og i nye rammer på Esbjerg Museum.

Fusionen blev markeret ved et vellykket arrangement den 5. februar, hvor 160 gæster fra nær og fjern deltog og havde mulighed for at bese arkivets nye faciliteter. Der var taler ved HSBs tidligere bestyrelsesformand Preben Schmidt, museumsdirektør Flemming Just og kulturudvalgsformand Jakob Lose samt tre korte festforelæsnings ved hhv. museumsoverinspektør Henrik Skov Kristensen, Frøsløvmuseet, lektor Niels Wium Olesen, Aarhus Universitet og arkivleder Henrik Lundtofte.

Netop Niels Wium Olesen og Henrik Skov Kristensen repræsenterer henholdsvis universitets- og museumsverdenen i HSBs nyoprettede rådgivende organ, der desuden har deltagelse af Preben Schmidt og Erling Schmidt, sønner af HSBs grundlægger Palle Schmidt. Flemming Just og Henrik Lundtofte udgør den øvrige besætning i boardet, der holdt sit første møde i efteråret.

Året har derudover været præget af igangsættelsen af flere store samarbejdsprojekter, en bogudgivelse, forsknings- og formidlingsaktiviteter og ikke mindst af påbegyndelsen af arbejdet på en stor særudstilling, »Modstand«, som HSB og formidlingsenheden slår dørene op for den 3. maj 2015.

I september udkom Henrik Lundtoftes bog »Håndlangerne« på Politikens Forlag. Bogen fik stor forhåndstale med indslag i bl.a. P1 og Weekendavisen og hentede flotte anmeldelser i Politiken, Berlingske Tidende, Jyllands-Posten og Weekendavisen samt på Historie-Online. Det er nu ambitionen at bearbejde bogen og indlevere den som ph.d.-afhandling.

Mona Jensen og Palle Andersens færdiggjorde deres bogmanuskript om undergrundspressens formidling af og

vidensniveau om tyske krigsforbrydelser, og har modtaget tilsagn om fondsstøtte samt indgået en udgivelsesaftale med Syddansk Universitetsforlag. Således udkommer bogen efter planen i april 2015. Mona Jensen og Henrik Lundtofte begyndte undersøgelser af modstandsgrupper og illegale aktiviteter i Sydvestjylland med henblik på at skabe det faghistoriske grundlag for den kommende særudstilling, der endvidere omfatter en bog. Endelig var HSB den 20. juni vært for et forskningsseminar med deltagelse af en række historikere, der bidrager til antologien »Hitlers mænd« under redaktion af forskningschef John T. Lauridsen og Henrik Lundtofte.

HSB satte et solidt præg på »Levende Viden« 2014. Rasmus Therkelsen, hvis ansættelse med løntilskud fortsatte ind i 2014, bidrog med en artikel om den nazistiske ledelse i Esbjerg, frivillig Verner Blom skrev om Alsangs-fænomenet lokalt, mens Henrik Lundtofte beskrev områdets første sabotagegruppe.

HSBs forelæsningsrækker vinter og efterår var som vanligt arrangeret i et fint samarbejde med Sydvestjysk Folkeuniversitet og foregik lige så traditionelt i folkeuniversitetets ånd, nemlig ved at præsentere ny forskning på en forståelig facon. I marts fortalte museumsinspektør John Jensen, Varde Museum om de tyske flygtninge 1945-1949, mens forskningschef John T. Lauridsen, Det Kgl. Bibliotek, gav indblik i tysk besættelsespolitik. I efterårets forelæsninger satte ph.d. Niels Bo Poulsen, Forsvarsakademiet, fokus på de store allierede offensiver i 1944, mens lektor Michael Kjeldsen, RUC, fremdrog nye perspektiver på den københavnske folkestrejke, og Henrik Lundtofte gav indblik i strejkebølgerne i Sydvestjylland i 1944. Forårets forelæsninger lå med 55 tilhørere i snit højere end efterårets med gennemsnitligt små 30 tilhørere. I maj havde HSB to hold lærerstuderende til introduktion til historisk metode og mulighederne på arkivet.

HSBs tre websites blev kun nødtørftigt opdateret pga. den kommende nye hjemmeside under SJM, men fastholdt besøgstillene med f.eks. små 20.000 besøg. HSBs nyhedsbrev udkom atter i et vinter- og efterårsnummer i oplag på små 700 stk. hver.

Det har i enkelte tilfælde været vanskeligt for brugere og interesserede at finde frem til HSBs rette adresse, men det var forhåbentlig børnesygdomme, vi nu er kureret for, og der har hver uge været henvendelser om oplysninger og/eller arkivmateriale.

Mona Jensen har holdt ét foredrag, skrev to anmeldelser og fik udgivet en større artikel i et værk om bunkers på Vestkysten, hvortil også Henrik Lundtofte bidrog. Han holdt desuden ni foredrag/oplæg og deltog endvidere i en række interviews i landsdækkende radio og dagblade i forbindelse med udgivelsen af »Håndlangerne«. Palle Andersen har skrevet én anmeldelse til Historie-online.

HSB spiller en vigtig rolle i udviklingen af Holocaustlæringscenteret og etableringen af Besættelsesværksted og udstilling på Esbjerg Museums 2. sal sammen med Esbjerg Kommunes Skoletjeneste. I den anledning var en del af skoletjenestefolkene samt Trine W. Brander fra SJMs formidlingsenhed og Henrik Lundtofte i november i Amsterdam for at se det færdige Verzetsmuseum Junior, som arbejdsgruppen besøgte året før, da det var under opbygning. Det var en kort, men inspirerende tur til Nederlandenes svar på Frihedsmuseet med den spritnye afdeling henvendt til større børn. Turen bragte også deltagerne til Bullenhusen Damm i Hamborg. Mod årets slutning kom Palle Andersen i ansættelse med løntilskud. Ud over at yde bidrag til særudstillingen »Modstand« har han fundet materiale til Holocaustlæringscenteret.

I årets løb afsluttede Hilda Pedersen sit virke for HSB. Hilda blev i sin tid rekrutteret af samlingens grundlægger Palle Schmidt, og har i mange år ydet en engageret og samvittighedsfuld indsats for samlingen, som hun takkes varmt for. Også Knud Andreasen stoppede og takkes ligeledes for det store arbejde, han har præsteret for HSB med bl.a. en række opslag til internetleksikon. Niels Lykke-Kjeldsen, Lise Østergaard Petersen, Benneth Østergaard Petersen, Leif Houmøller Thomsen og Verner Blom har hver med deres projekter ydet en indsats med at få HSB på plads i de nye rammer, digitalisere kilder, overspille video-interviews med modstandsfolk og finde materiale til den kommende særudstilling.

HSB modtog i 2014 tyve afleveringer af arkivalier, bånd, film og bøger. Ikke mindst seks bind tætskrevne daglige notater af journalisten Aage Dich om udviklingen i Danmark og krigens gang udgør et meget fint og bevaringsværdigt materiale.

Hjerting Lokalarkiv

Jon & Dittes Hus, Gl. Guldagervej 12, 6710 Esbjerg V

Tlf.: 29 11 62 30

Åbningstid: 2. tirsdag hver måned kl. 14.00-17.00

Leder: Grete Gregersen, Klipperen 10, 6710 Esbjerg V

Tlf.: 29 65 94 90

E-mail: hjertinglokalarkiv@bbsyd.dk

Hjemmeside: www.hjertinglokalarkiv.dk

Året begyndte lige på og hårdt, da vi havde et møde med Peter Petersen fra Hjerting Badehotel, som ville udgive en bog i anledning af hotellets 100-års jubilæum efter branden i 1914. Det var ved denne tragiske hændelse, at Mette Helene Chatrine Rosenbek omkom, da hun skulle lave morgenmad til gæsterne. Hun tog fejl af en dunk og kom benzin i stedet for petroleum på komfuret, og døde på Varde Sygehus den 29. november 1914.

I foråret blev vi færdige med indleveringen fra Hjerting Posten, alt er sorteret og lagt i kuverter, så nu skal det hele registreres i Arkibas. Vi havde besøg af Villiam Borregård, og det kom der rigtig meget ud af. Hans forældre havde købt Blichfeldts sommerhus på Hjerting Strandvej i 1954. De er nu døde, og huset skal sælges. Vi kom til at tale om Hans og Martin Jensen, som var naboer til sommerhuset og som drev rusefiskeri i Ho Bugt. Hjerting Kanelaug manglede billeder af Hans og Martin og deres båd, og det viste sig, at Villiam Borregårds far havde været en ivrig amatør-fotograf og havde taget en del billeder, som vi måtte låne. Det er utroligt dejligt at kunne hjælpe på den måde. Vi fik en god historie og kanelauget nogle gode billeder.

Fotograf Poul Madsen kom også på besøg, og havde et stort billede med til os. En affotografering af planchen om karetmagerne i Hjerting, som vi omtalte i vores beretning i 2013. Den blev vi rigtig glade for, og nu skal den indram-

mes og hænges op et sted i Jon & Dittes Hus, så flere kan få glæde af at se det.

Den 25. maj deltog vi atter i den årlige udstilling på Myrthuegård, og i år skulle der prøves noget nyt. Vi gik sammen med Hostrup Sognearkiv om en udstilling med hovedtemaet »Restauranter ved Ho Bugt«. Vi fokuserede på Restaurant Langli, som godt nok lå i Sædding, men der var mange fra Hjerting, som tog til bal derinde. Desuden havde vi fokus på Hotel Strandgården (»Bagerens sal«) på Gl. Guldagervej 16, som har været samlingssted for byens borgere til både dans, konfirmationsfester og andre former for selskabelighed. Det sidste, der blev afholdt i salen, var nok bagerens årlige påskeudstilling. I dag er huset revet ned. Vi lavede også en planche, der fortæller om gården Kløvholm, der støder op til sogneskellet mod Hostrup, så det hele kom til at passe sammen.

En dag lå der et brev i postkassen med en opfordring til at udskifte billeder og fortællinger i vores vindue. Det gav stof til eftertanke, og vi prøver nu at lave en lille udstilling i vinduet, så alle der kommer forbi, kan få en lille hilsen med på vejen.

Igen i år har vi haft besøg af en voksen kvinde, der som barn har haft ophold på Pigesanatoriet i 1949, 1951 og 1953. Hun fortalte om opholdet, bl.a. at de en gang om ugen skulle skrive hjem, og hun fortalte også, at hun var god til at sige fra overfor tonen på sanatoriet, men at det også var meget hårdt at være der.

Vi er nu færdige med at registrere 712 bilag fra Hjerting Borgerforening, en ordentlig omgang. Vi havde lovet Hjerting Grandelaug at vise filmen om karetmagerne i Hjerting, og det blev den 19. november. Det var en rigtig god aften, som vi sluttede af med at vise nogle billeder, som vi gerne ville have oplysninger om fra forsamlingen.

Året sluttede med en indlevering fra Rømø Lokalarkiv, som omhandler ormeeksportør Jørgen Hansen, som først var købmand på Hjerting Strandvej i ti år. Han blev gift med Agnete, en datter af Bakken Pedersen, som blev formand for Hjerting Fiskeriforening i 1914. Dette materiale må registreres næste år.

Hjortlund Sognearkiv

Hjortlund Gl. Skole, Fårevej 16, 6771 Gredstedbro

Åbningstid: Sidste fredag hver måned kl. 14.00-17.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Lauritz Lauritzen, Hjortlundvej 19, 6771 Gredstedbro. Tlf.: 75 43 10 40

Arkivets postadresse: Hjortlundvej 19, 6771 Gredstedbro

E-mail: la@lahjortlund.dk

Der har igen i årets løb været flere besøgende i vores åbningstid. Der har desuden været et par henvendelser, fra folk som spurgte om hjælp med oplysninger. Vi havde også besøg af Kennet Reimer, som kom med materiale fra Hjortlund Øster Skole. Derudover har vi fået en del materiale fra det hedengangne Ribe Amt Tørrestation. Men ellers er tiden gået med at registrere og arkivere det materiale, som er i arkivet.

Der har i løbet af året været en del samarbejde med arkiverne i Kalvslund, Jernved, Vilslev og Hjortlund omkring en sti langs hele Kongeåen. I den forbindelse er vi i gang med at finde historier fra før verden gik af lave, eller rettere sagt ting/historier som er foregået langs Kongeåen. Meningen er, at man vil sætte infotavler op med historier fra området.

Arkivet er fortsat interesseret i gamle skolefotos og konfirmandbilleder samt videofilm, som kan blive overspillet i arkivet.

Hostrup Sognearkiv

Kokspang Fritidscenter, Kokspangvej 54, 6710 Esbjerg V

Åbningstid: 1. torsdag hver måned kl. 19.00-21.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Elna Vogt, Kokspang Hedevej 5, 6710 Esbjerg V
Tlf.: 75 26 91 65

Arkivets postadresse: Kokspang Hedevej 5, 6710 Esbjerg V

E-mail: hostrupsognearkiv@bbsyd.dk

2014 har været et år med mange indleveringer af bl.a. billeder, personarkiver, ejendoms papirer m.v. Arkivets medarbejdere har deltaget i kurser og møder, herunder introduktion til Arkibas5, arrangeret af SVA.

I 2014 er registreringsarbejdet kommet op i gear, hvilket ikke mindst skyldes de medarbejdere, der tilgik arkivet i 2013. Nyindsikning af arkivets billedarkiv blev påbegyndt i 2014, med skanning af billederne i en højere opløsning end tidligere. Billederne kan søges via den nye arkivportal arkiv.dk.

Marbækdagen på Myrthuegård den 25. maj 2014 med gæster og arkivmedarbejdere fra Hostrup Sognearkiv.

Traditionen tro deltog arkivet i den meget velbesøgte Marbækdag på Myrthuegård den 25. maj. Arkivet havde sammen med Hjerting Lokalarkiv behandlet emnet »Restorationer langs Ho Bugt fra Hjerting til Marbækgård«. Der var mange interesserede besøgende, og der blev udvekslet mange informationer til stor gavn for såvel de besøgende som arkivet. Ud over plancherne var der stor interesse for arkivets røde ringbind, som indeholder tusindvis af oplysninger om stort set alle matrikler i sognet fra før og nu. Systemet er bygget op i gadeorden. Det er aftalt

med Hjerting Lokalkarkiv, at samarbejdet om Marbækdagen vil fortsætte i 2015.

I forbindelse med Anden Verdenskrigs afslutning blev der på Kokspangvej overfor skolen opstillet en mindesten med flagmast til minde om krigsårene. I 2012 påtog Hostrup Sognearkiv sig ansvaret for administration af anlæget. En forening til bevarelse af mindesten med flagstang på Kokspangvej så dagens lys primo 2014.

Hunderup Sognearkiv

Kjærgårdvej 9, Hunderup, 6740 Bramming

Åbningstid: 1. mandag hver måned kl. 19.30-21.30 (i vinterhalvåret) samt efter aftale med lederen. Lukket i juli og august

Leder: Niels Hansen, Birke Allé 8, 6740 Bramming

Tlf.: 75 17 34 06

Arkivets postadresse: Birke Allé 8 6740 Bramming

E-mail: hunderupsognearkiv@gmail.com

Der har i årets løb været ti afleveringer, mest personbiler og en enkelt protokol. Vi har brugt en del tid på at sætte navne på personer på billeder fra Kjærgård i tiden 1943-1948, hvor Kjærgård var pighjem.

I sommeren 2014 havde vi besøg fra Amerika. Det var vigtigt for dem at se, hvor deres forfædre havde boet, og vi var derfor med dem en tur rundt i sognet. Derudover har der været henvendelser om skolebygninger, gårdhistorie, slægtshistorie og om besættelsestiden. Derudover har en af vore frivillige været på kursus i Arkibas.

Hviding Sognearkiv

Egecenteret, Ribevej 2 B, Egebæk, 6760 Ribe

Åbningstid: 1. mandag hver måned kl. 15.00-17.00 (juli lukket) samt efter aftale med lederen

Leder: Anne Lorenzen, Hviding Kirkevej 22, 6760 Ribe

Tlf.: 75 44 51 27

Arkivets postadresse: Hviding Kirkevej 22, 6760 Ribe

E-mail: anne@hvidingsognearkiv.dk

Hjemmeside: www.hvidingsognearkiv.dk

Arkivets årsmøde havde diletant som overskrift i 2014. Jens Beier Clausen fortalte om de mange forestillinger, han har medvirket i, og også om tiden som instruktør for de årlige diletant-forestillinger i Hviding Forsamlingshus. I 1950'erne var der i nogle år professionel instruktion, og man opsatte så ambitiøse forestillinger som Kaj Munk skuespil. Arkivet havde til lejligheden fundet billeder fra forskellige forestillinger frem, og vi fik en del nye navne til vores registreringer.

Til årets sommerfest i Hviding var vi som altid med, i år med spejderbilleder. Desværre var arrangementet ikke så godt besøgt som tidligere, men vi mener stadigvæk, at det er vigtigt, vi er synlige, når der er sommerfest i byen.

I august havde vi et meget velbesøgt arrangement ude ved diget, hvor vi sammen med Vester Vedsted Lokalhistoriske Arkiv havde inviteret til genindvielse af grænsesten nr. 1. I perioden 1864 til 1920 var Hviding og Vester Vedsted grænsesogne, og grænsestenene, der havde markeret grænsen, blev efter genforeningen placeret mere eller mindre tilfældigt i landsdelen. Grænsesten nr. 1 stod i mange år i Vester Vedsteds skolegård, men da skolen blev nedlagt, blev stenen »hjemløs«. Betænksomme mennesker sørgede for, at den kom tilbage på sin oprindelige plads, eller næsten. Siden den blev flyttet derfra i 1920, er der blevet bygget et dige, men nu står stenen ude ved diget ved Råhede Sluse. Inskriptionen er malet op, og der er sat en oplysningstavle op ved siden af stenen. Til genindvielsen havde vi inviteret Finn Krageskov til at fortælle historien om grænsestenene og digegreve Mads Warming til at fortælle om digebyggeriet.

I arkivet har vi i 2014 modtaget en stor aflevering fra Museet ved Psykiatrisk Hospital i Hviding. Museet skulle overføres til Middelfart, men her var man kun interesseret i de arkivalier, som havde med psykiatrien at gøre. Vi fik rigtig mange billeder og også alle arkivalier, som omhandlede bygningernes historie som toldsted og jernbanestation.

Ellers har arkiv-året, som alle andre steder, været præget af ventetiden på Arkibas5. Der er blevet brugt en del tid på at forberede til overgangen til det nye system, som vi glæder os til at arbejde med.

Jernved Sognearkiv

Jernved Skole, Aktivitetshuset, Kirkebakken 33, Jernved, 6771 Gredstedbro

Åbningstid: 1. og 3. tirsdag hver måned kl. 14.00-16.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Ole Steinmeier, Valmuemarken 3, 6771 Gredstedbro. **Tlf.:** 75 43 12 78

Arkivets postadresse: Valmuemarken 3, 6771 Gredstedbro
E-mail: ole@steinmeier.dk

Det har været et år præget af skiftet fra Arkibas4 til Arkibas5. Det har betydet, at megen tid er gået med at navigere rundt i demoversionen af programmet for at blive fortrolig med det nye Arkibas. Arkivlederen, som hos os foreløbig er den eneste, der kan arbejde i Arkibas, har også været på kursus, og er nu ved slutningen af året blevet helt fortrolig med systemet. Vi er begyndt at lave både indkomstjournaler og registreringer, og det føles allerede som rutine. Vi har også prøvet at skanne nogle billeder og lægge dem ind i Arkibas, men det egentlige arbejde med indskanning af vores billeder må nok vente, til vi har fået en ny skanner. Den er på budgettet for 2015, og når vi har anskaffet den, kan vi for alvor gå i gang med arbejdet.

Vi har haft mellem 10-15 henvendelser pr. telefon og otte pr. e-mail. Nogle af de telefoniske henvendelser har resulteret i besøg på arkivet, og det har i nogle tilfælde givet resultat for den besøgende, hvilket jo altid er tilfredsstillende både for den besøgende og for os. I nogle tilfælde kom den besøgende også for at aflevere noget materiale, og vi har i årets løb fået tre ret store afleveringer, som indeholdt både billeder og skriftligt materiale.

Vi har i år brugt megen tid på et projekt, som Esbjerg og Vejen kommuner har sat i gang. Det drejer sig om etablering af en trampesti langs Kongeåen, helt fra den udspringer i øst, til den løber ud i Vadehavet i vest. Vores opgave har været at skaffe nogle fortællinger, som har med projektet at gøre. Ikke så meget det rent historiske og geografiske. Det er der andre, der tager sig af, men historier, som folk i vores område kender til, eller har afleveret i lokalarkiverne. Det er, sammen med vore tre naboarkiver i Vilslev, Hjortlund og Kalvslund, lykkedes os at finde ca. 20

sådanne fortællinger, som vi har bearbejdet, så de er blevet læselige og forståelige for nutidsdanskere. Det er bl.a. smuglerhistorier og historier om landbrug og afvandingsproblemer. Alle sammen historier, som har ført en anonym tilværelse i vores arkiver, men som nu bliver til spændende læsning for vandrere langs Kongeåen. Det er meningen, at historierne skal kunne læses både elektronisk på den hjemmeside, som bliver oprettet omkring projektet samt ude i landskabet på nogle informationstavler. For at de besøgere i vore fire sogne kan få glæde af de lokale historier omkring Kongeåen, har vi besluttet at udgive et hæfte, med billeder fra arkiverne.

Vi har også brugt en del tid på at finde stof til en anden udgivelse, som vi håber, kan udkomme i efteråret, men vi er lidt usikre på format og udstyr, da vi ikke har prøvet det før. Emnet skal være personlige beretninger fra sognet gennem tiderne, og vi har både gammelt stof, som vi har fundet i arkivet, og nyere som vi har som lydfiler optaget inden for de seneste 10-20 år.

Vi ser frem til et spændende år, hvor lokalarkiverne forhåbentlig kommer på Internettet i en fælles portal. Når det sker, kommer vi ikke til at mangle arbejde.

Kalvslund Sognearkiv

Østervej 4, Kalvslund, 6760 Ribe

Åbningstid: 1. tirsdag hver måned kl. 14.00-17.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Hans Kjær, Koldingvej 127, 6760 Ribe
Tlf.: 51 74 02 94

Arkivets postadresse: Østervej 26, 6760 Ribe
E-mail: hnkjaer@gmail.com

Vores leder Jørgen Jørgensen har desværre valgt at stoppe i arkivet efter 20 år. Han bliver svær at undvære, med det store arbejde han har lagt i arkivet, og den viden om gamle dage, han er i besiddelse af.

Vi har fået en ny i bestyrelsen, som er gået i gang med at registrere i Arkibas. Den 22. november havde vi 20-års jubilæum, hvor vi holdt åbent hus for alle interesserede. Arkivet mærker stadig stor interesse for grænsedragningen fra 1864 til 1920.

Ribe Byhistoriske Arkiv

SeminarieHuset, Simon Hansens Vej 1-3, 6760 Ribe

Tlf.: 76 16 76 60

Åbningstid: Tirsdag kl. 12.00-16.00 og torsdag kl. 12.00-16.00

Leder: Karen Jermiin Nielsen

E-mail: ribebyarkiv@esbjergkommune.dk

Hjemmeside: www.rba.esbjergkommune.dk

Den frivillige arbejdsstyrke blev i september fordoblet fra én til to, da arkivets tidligere leder Karen Margrethe Melbye vendte tilbage til arkivet som frivillig medarbejder. Det blev derfor også oplagt at omlægge arkivets arbejde, sådan at arkivlederen og de frivillige medarbejdere nu mødes en fast ugedag uden for åbningstiden, hvor vi førhen kun havde fælles tid i åbningstiden. Dette giver ikke bare bedre tid til kaffen, men skaber langt bedre muligheder for dialog om registreringsarbejdet. Vi håber, at vi derved får en høj kvalitet i vores registreringer.

Arkivets seneste frivillige medarbejder, Karen Margrethe Melbye, i færd med en omhyggelig registrering af billeder fra arkivets samling af glasplader.

Blandt årets indkomster var et stort arkitektarkiv fra ArkiTegn Ribe v. Niels Pinborg, som lukkede i foråret. Afleveringen fyldte 28 flyttekasser, og trods den gode orden i tegnestuens arkiv er ordning og registrering en større opgave, som endnu ikke er afsluttet. Udover bygninger fra arkitektens egen hånd findes også en del ældre tegninger, som har været anvendt ved ombygninger af Ribes ældre bygninger. Disse har naturligvis stor interesse allerede i dag.

For at markere 150-året for tabet af Sønderjylland i 1864, afholdt arkivet først et foredrag om anlægget ved Skibelund Krat ved Teresa Nielsen, leder af Vejen Kunstmuseum. I forlængelse heraf afholdtes senere på foråret en udflugt til Skibelund i samarbejde med Esbjerg Byhistoriske Arkiv. En ny aktivitet på arkivet i efteråret 2014 var byvandring for tilflyttere. Arkivet har i 2014 haft 108 besøgende på læsesalen og et stort antal henvendelser pr. e-mail og telefon.

Historisk Arkiv i Seem Sogn

Seem-Varming Skole, Varmingvej 2, 6760 Ribe

Åbningstid: 1. torsdag hver måned kl. 19.00-21.00 eller efter aftale

Leder: Søren Mulvad, Varming Vesterby 9, 6760 Ribe

Tlf.: 75 44 11 77

Arkivets postadresse: Varming Vesterby 9, 6760 Ribe

E-mail: mulvadvarming@gmail.com

Der er afleveret tre arkivæsker med privatbreve, som endnu ikke er registrerede, samt Seem Mortensgrandes protokol hvori der er refereret fra grandegilderne i landsbyen Seem siden 1856. De første mange år gøres der rede for udlejning af jordarealer og udgifter til vedligehold af sø, færgested, pram og milde gaver til sognets fattigkasse, men de seneste år, hvor næsten alt er ude af grandegildets hænder, har man sat de sidste midler i en lodseddel og holder selskabelighed på Mortensaften. Alt i alt en interessant sag. Der er også kommet lidt regnskabsmateriale fra et landbrug og enkelte fotos.

Som et nyt tiltag er der indkøbt et par 100-årige prospektkort med motiver fra distriktet. Da de var annonce-

rede på Internettet, var de nemme at lokalisere og billige i indkøb – interessen for emnet var nok ikke så vid. Postkortsamlere har ellers godt styr på de mange motiver, der kan opspores.

Arkivet har afholdt seks møder i samarbejde med sognepræsten, hvilket har forårsaget et stort besøgstal. Der har været kaffebord og diverse afvekslende indlæg både af lokalhistorisk art og emner fra videre cirkler, men altid med et lokalt tilsnit. Kvartalsbladet »Byhornet« udgives også i samarbejde med menighedsrådet. Heri bringes hver gang småartikler fra arkivet sammen med indsendte bidrag og menighedsrådets bekendtgørelser.

Arkivet er så småt ved at tage hul på registreringen af de mange billeder, der ligger her. Blandt andet afleverede Seem-Varming Skole en god bunke fotos, da skolen lukkede. Det vil vare nogen tid, før denne pukkel er indhentet. Til sidst lidt statistik, som viser at arkivet i løbet af året har haft 251 besøgende og 36 forespørgsler pr. e-mail, telefon og brev.

Skads Sognearkiv

Aktivitetshuset, Sdr. Skadsvej 23, 6705 Esbjerg Ø

Tlf.: 76 10 01 27

Åbningstid: Mandag kl. 14.00-16.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Gudmund Poulsen, Andrup Byvej 55, 6705 Esbjerg Ø

Tlf.: 75 16 01 27

Arkivets postadresse: Andrup Byvej 55, 6705 Esbjerg Ø

E-mail: skadsognearkiv@mail.dk

Hjemmeside: www.sksa.dk

Så er atter et år gået. Vi har i årets løb modtaget en masse arkivalier, mere end vi har kunnet overkomme at få arkiveret løbende og gjort tilgængelig for offentligheden, eftersom vi har haft en masse besvær med teknikken og overgangen til Arkibas5. Efterhånden begynder det at lyste, men arbejdsløse bliver vi ikke lige med det samme.

Vi er efterhånden ved at have styr på det nye program, som i øvrigt på mange måder er mere enkelt at have med

at gøre. Vi har i det forløbne år fået installeret to nye computere, og fået en ny arkivmedarbejder, nemlig en yngre dame, Margit Tangå, som vi hermed byder velkommen. Vi er nødt til at tænke fremadrettet på et generationsskifte, så arkivet kan fortsætte, eftersom vi alle er pensionister. Margit Tangå har overtaget kassererposten efter Gudmund Poulsen, som efter mange års indsats ønsker at træde.

Spandet Sognearkiv

Arnumvej 9, Spandet, 6760 Ribe

Åbningstid: 1. mandag hver måned kl. 19.00-20.00 (lukket juli og august)

Leder: Jesper Olsen, Skolevænge 6 A, Spandet, 6760 Ribe

Tlf.: 74 86 71 36

Arkivets postadresse: Skolevænge 6 A, Spandet, 6760 Ribe

E-mail: jo-mo@mail.tele.dk

I året der er gået, har der været en del henvendelser på arkivet, og det er altid dejligt, når der kommer nogen interesserede, som ønsker at søge på arkivet. Ellers har vi brugt en del tid på afleveringer og på indtastning i Arkibas. Beretningen om Spandet Skole er ikke færdig endnu, da det er ret omfattende at få det hele med.

Sommerudflugten gik til den nordlige del af sognet. Vi så på Hans Peter Barsballe og Anne Gretes gård, og det landskab de har mod nord på randen af skråningen mod Gels Å. Det er et meget smukt område. Vi var også med på Sydvestjyske Arkivers tur til Landsarkivet i Aabenraa og derfra til slottet i Sønderborg og Dybbøl Banke. Det var en meget interessant tur.

Banegården i Spandet blev bygget da »kleinbanen« mellem Skærbæk og Gram-Haderslev blev anlagt. På banegården var der ventesal, kro og senere telefoncentral. Banegården var en af de største på hele strækningen, og havde sammen med jernbanen stor betydning for området indtil den blev nedlagt i 1938. Bygningen blev nedrevet i 2013 på grund af manglende vedligehold.

2014 var året, hvor Vejrup Sognearkiv fik en ny hjemmeside og kom på Facebook.

Vejrup Sognearkiv

Vejrup-Endrup Fritidscenter, Skolevænget 5, Vejrup, 6740 Bramming

Åbningstid: Onsdag kl. 17.00-19.00 (juli og august lukket) samt efter aftale med lederen

Leder: Birger Henriksen, Fasanvej 7, Vejrup, 6740 Bramming

Tlf.: 30 95 48 54

Arkivets postadresse: Fasanvej 7, Vejrup, 6740 Bramming

E-mail: birger07@hotmail.com

Hjemmeside: www.vejruparkiv.dk

2014 var året, hvor vi fik en ny hjemmeside, og i samme ombæring kom arkivet også på Facebook. Ellers er tiden gået med at få styr på vore registreringer, så de fremstår på en fornuftig måde i det nye arkiv.dk. Dette arbejde har været meget tidkrævende, men nødvendigt.

Som noget nyt valgte vi i år at fremstille en folder til husstandsomdeling i forbindelse med Arkivernes Dag. Det havde nu ikke den store indvirkning på besøgstallet, og vi overvejer nu, hvad vi kunne finde på af tiltag for at gøre dagen lidt mere tiltrækkende for sognets beboere.

Vester Nebel Sognearkiv

Sognehuset, Stokbrovej 18, 6715 Esbjerg N

Tlf.: 75 16 99 89

Åbningstid: Sidste torsdag hver måned kl. 18.30-20.30 samt efter aftale med lederen

Leder: Henning Jørgensen, Lifstrup Hovedvej 54, 6715 Esbjerg N. **Tlf.:** 75 16 92 46.

Arkivets postadresse: Lifstrup Hovedvej 54, 6715 Esbjerg N

E-mail: hj@vnsa.dk

Hjemmeside: www.vnsa.dk

2014 var et mindre aktivt år for Vester Nebel Sognearkiv, hvis man udelukkende ser på arkivets primære drift. Gennem året er der ført ti indkomstjournaler, og alle var mindre afleveringer på nær en enkelt, hvor der bl.a. var en del spændende billeder fra Lifstrup.

Alligevel blev året travlt. Det skyldes, at arkivet i 2014 modtog en arv på 50.000 kr. efter en af sognets tidligere beboere, Inger Rasksen. Året før havde vi fået meddelelse herom, og vi havde da besluttet at ville anvende pengene til projekter til Inger Rasksens eftermæle. Mere konkret to bogudgivelser. I 2014 realiserede vi det ene bogprojekt med bogen »Da Vester Nebel var sort/hvid«. Bogen er en lokalhistorisk billedbog, som med billeder og tekst beskriver væsentlige temaer fra sognets historie. Den udkom sidst på året, og er trykt i 600 eksemplarer.

Naturligvis har projekteringen og skrivningen af en bog krævet en del tidsforbrug. Men samtidig har kortlægningen af materiale og granskning af kilder til næste bogprojekt været i fuld gang. Den næste bog skal indeholde gård-, slægts- og personhistorie fra Vester Nebel og Bryndum sogne i 1600- og 1700-tallet.

Arkivet har haft ca. 15 henvendelser, fortrinsvis via e-mail. I selve arkivet har vi haft 50 besøgende. Vi må som hvert år konstatere, at vi får hovedparten af vores besøgende via vores hjemmeside, der besøges af ca. 1.000 personer månedligt.

Til slut vil vi takke Esbjerg Kommune og Skads m.fl. Herreders Brandkasses Fond for deres velvillige økonomiske støtte til arkivet. Og vi takker VNI for logi samt naturligvis alle, som har afleveret materiale til arkivet.

Lokalhistorisk Arkiv for Vester Vedsted Sogn

Vester Vedsted Byvej 55, Vester Vedsted, 6760 Ribe

Åbningstid: 2. onsdag hver måned kl. 19.30-21.30

Leder: Bjarne L. Sørensen, Vester Vedsted Byvej 26, 6760 Ribe. Tlf.: 75 44 50 90

Arkivets postadresse: Vester Vedsted Byvej 26, 6760 Ribe

Året i arkivet er gået stille af. Der har været en række afleveringer, men ikke mange. Personlige henvendelser vedr. slægtsforhold har der været en del af, men ikke alle har vi kunnet hjælpe.

I april afholdtes årsmødet, hvor pensionerede skoleinspektør Sven Tygesen, Vorbasse fortalte om sin slægts historie med titlen »Fra Tordenskjold til Ernebjerg«. Det var et velbesøgt årsmøde, hvor også arkivets beretning og regnskab blev fremlagt. Der var et pænt fremmøde med ca. 25 personer.

I juni arrangerede arkivet i samarbejde med Hviding Lokalkrav en markering af tilbageføring af grænsen nr. 1 ved havdiget. Stenene stod med forskellige afstande langs grænsen fra Vester Vedsted til Hejlsminde i perioden 1864 til 1920.

I september døde arkivets leder Peter Billund, 78 år gammel. Peter havde været medlem af arkivets bestyrelse siden 2001, de sidste 11 år som leder af arkivet. I disse år har Peter Billund lagt stor interesse og engagement i arkivet, og han er savnet i bestyrelsen. Efterfølgeren er Bjarne L. Sørensen, som er begyndt på arkivlederuddannelsen. Arkivet har desuden fået to nye »medarbejdere«.

Arkivet har i løbet af året registreret arkivalier i Arkibas4, men nåede ikke fuld fortrolighed med programmet, før der blev annonceret en nyere og bedre version af programmet. Bestyrelsen besluttede at vente med at registrere yderligere, førend der blev åbnet for brug af Arkibas5.

CD'en med Vester Vedsted Sogns slægts- og ejendoms-historie udarbejdet af Bjarne Sørensen på baggrund af Svend B. Troelsens bogværk, er blevet erhvervet af lokalkravet med ret til videreudvikling og salg, således at CD'en, der gennem årene er suppleret med billeder, lydclip og en lang række levnedbeskrivelser, fremdeles vil være et aktiv for sognet. Det arbejdes der fortsat på, og der forsøges

med indlæggelse af lydoptagelser fra interviews med personer fra sognet. Ved henvendelse til arkivet kan historierne erhverves på enten en CD eller et USB-stik.

Vilslev Jedsted Sognearkiv

Kongeådal Skole, Kongeådal 17, 6771 Gredstedbro

Åbningstid: 1. torsdag hver måned kl. 15.00-17.00 samt efter aftale med lederen. Lukket i juli

Leder: Stig Hegn, Jedsted Klostervej 77 - 6, 6771 Gredstedbro. Tlf.: 51 96 64 73

Arkivets postadresse: Jedsted Klostervej 77 - 6, 6771 Gredstedbro

E-mail: stighegn@bbsyd.dk

Hjemmeside: www.bricksite.com/vilslevjedsted

Receptionen for 7. årgang af lokalårbogen »Kongeåen« fandt sted i forsamlingshuset den 24. november med omkring 50 deltagere. Der var salg af årbogen og årets foredrag med lysbilleder var af Svend Eilrich, der fortalte om barndommen i Vilslev. Bagefter var der pilsner, rødvin og

Ved receptionen på »Kongeåen« 2014 fortalte Svend Eilrich om sin barndom i Vilslev.

småkager – og en masse snak. Redaktionen af årbogen består fortsat af: Erna Nielsen, Helge Kristensen, Karl Johan Bendorff, Stig Hegn (ansv.) og Roll Præstegaard.

Af årets indhold i »Kongeåen« skal nævnes: Svend Eilrich om barndommen i Vilslev, forsamlingshusets historie fra oprettelsen i 1919, Gurli Sørensens historie om sit liv med uddrag af hendes poesibog, Erna Nielsen om en barndom og senere liv i Jedsted samt Birgit Knudsens tale ved sankthansbålet på Børnetofte i 2013.

Arkivet flyttede i maj tilbage til Vilslev, efter at have været lukket i en længere periode. Arkivet er flyttet ind i nyrestaurerede lokaler på 1. sal i forsamlingshuset på Vilslevvej, og har samtidigt fået en ny åbningstid hver tirsdag fra kl. 16-18. I anledning af flytningen holdt vi åbent hus søndag den 14. december, hvor mange benyttede lejligheden til at se arkivets nyindretning og bese en lille udstilling af vores arkivalier i den lille sal i stuen.

Den nye version af Arkibas er nu implementeret, og er et stort fremskridt fra tidligere versioner, og vi glæder os over, at offentligheden nu har fået adgang til oplysningerne om arkivernes samlinger.

Birte Vendelbo – den første besøgende i Vilslev Jedsted Sognearkivs nye lokaler i forsamlingshuset.

Fanø Kommune

Sognearkivet i Nordby

Nordby Skole, Midtbjergervej 2, Nordby, 6720 Fanø
Tlf.: 75 16 62 60

Åbningstid: Tirsdag kl. 10.00-12.00 samt
onsdag kl. 19.00-21.00

Leder: Linda Vesterbæk, Bavnebjerg 53, Nordby,
6720 Fanø. Tlf.: 75 16 35 95

Arkivets postadresse: Bavnebjerg 53, Nordby, 6720 Fanø
E-mail: nordbyarkivet@fanonet.dk

Så er atter et år pist væk. Tiden går hurtigt – ind i mellem for hurtigt, men som man siger: »Den tid der går godt, kommer ikke dårligt tilbage«.

I Nordby Sognearkiv er det gået godt – vi har haft nok at se til. Her har været ca. 160 besøgende, 180 forespørgsler på e-mail og ca. 35 pr. telefon. Ligeledes har der været en del henvendelser udenfor åbningstid, når nu folk alligevel er på ferie eller på besøg på Fanø, vil der jo næsten altid være interesserede, der gerne vil besøge arkivet.

Vi har fået rigtig mange samlinger ind i år. Der er som altid store og små mellem hinanden, men intet er hverken for stort eller småt. Vi er altid glade for, at der tænkes på arkiverne, når der ryddes op, og inden der smides ud.

Vores hjemmeside mitfanoe.dk har i 2014 haft ca. 14.000 besøg, hvilket er imponerende, men fører jo også til en del ekstra forespørgsler. Og nu hvor det også er blevet muligt at gå på arkiv.dk, og se hvad de forskellige arkiver i Danmark har i deres gemmer, vil det selvfølgelig også give anledning til en masse spørgsmål fra interesserede rundt omkring.

På Arkivernes Dag i november havde vi mange besøgende. Det er dejligt, når de lokale viser interesse for det arbejde, vi laver. I december fik vi besøg af det nye børne- og kulturudvalg i Fanø Kommune, hvor vi fortalte om de frivilliges arbejde, og hvad vi egentlig laver på arkivet. Det var en rigtig god dag.

Vi sælger stadig en del af Hanne og Villy Niensens samling af oplysninger om personer, jorde og ejendomme i Nordby Sogn samt bogen »Vi har fået ærter« af Chr. Poulsen, som vi har været med til at udgive. Pengene, vi får ind ved salget, går til hjælp af driften i både Nordby og Sønderho sognearkiv.

Chr. Poulsen har for arkivet skrevet en ny bog, »Rav Sine«, som handler om ravsliberske Hansigne Jessen, født og opvokset på Fanø. Hun var med på verdensudstillingen sidst i 1930erne i New York med nogle af hendes arbejder. Overskuddet ved salg af denne bog vil også gå til arkiverne.

Til sidst vil vi takke Sønderho Sognearkiv for det positive samarbejde, og ligeledes tak til alle medarbejdere på arkivet, til Flemming i Køge og til Aage Krog Jensen for den store indsats gennem året der er gået. Mange tak til vores besøgende og rigtig mange tak til Fanø Kranservice, Fanø Kommune og Skads m. flere Herreders Brandkasses Fond for den gode økonomiske støtte I har givet til arkiverne på Fanø i 2014.

Sønderho-arkivet

Sognegården, Landevejen 41, 1., Sønderho, 6720 Fanø
Åbningstid: Torsdag kl. 16.00-18.00 samt efter aftale med lederen. Juni lukket
Leder: N. E. Engsted, Vester Land 24, 6720 Fanø
Tlf.: 75 16 42 06
E-mail: sonderhoarkivet@nrhc.dk

2014 har været et ret interessant år i Sønderho-arkivet. Vi har haft rigtig mange besøgende, hvilket hovedsageligt skyldes vores filmforevisninger, som vi afholder den første torsdag i måneden.

Vores besøgstal for 2014 har i alt været 104, med enkelte gengangere. Vi har fået 15 afleveringer med alt mulig, men hovedsageligt billedmateriale der har givet nogen diskussion angående bygninger, steder og personer, både blandt besøgende og personalet. Der har været 20 henvendelser med spørgsmål, som vi har løst eller henvist til andre.

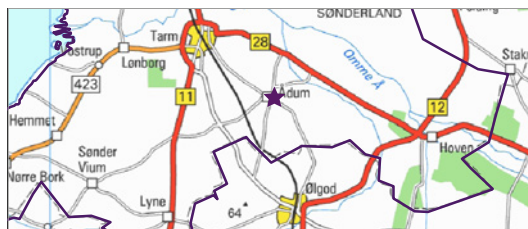
Arkivets telefon er skiftet til IP-telefoni, som sparer arkivet for en hel del penge, da abonnementet er gratis. Vi skal kun betale minuttakst, hvis vi ringer fra den, hvilket vi aldrig gør. Ved at flyttet lidt rundt på møblementet i vores lille lokale har vi fået bedre arbejdspladser og et mere indbydende lokale, hvilket vores gæster også har givet udtryk for.

Til slut takkes den faste stab for et rigtig godt samarbejde samt for det store engagement, der lægges i det daglige arbejde. Alt dette kunne slet ikke udføres uden dem samt vores trofaste stamkunder/gæster, som hjælper os med ideer og andet.

Gæster i Sønderho Sognearkiv ved én af de månedlige filmforevisninger i arkivet.

Ringkøbing-Skjern Kommune

Aadum Sogns Arkiv

Hjemmet, Tøstrupvej 1, Aadum, 6880 Tarm

Åbningstid: Onsdag kl. 14.00-16.00 samt efter aftale

Leder: Dagmar Vestergaard, Tøstrupvej 13, 6880 Tarm

Tlf.: 97 37 60 35 / 23 86 97 86

E-mail: aadumarkiv@gmail.com

Hjemmeside: www.aadum.lokalarkiver.dk

I 2014 modtog vi 18 afleveringer, heriblandt nogle meget store, som det tager tid at få gennemgået, men alt materiale er velkommen. Vores lokalhistoriske forening har 360 medlemmer.

Vi har fortsat det store arbejde med at registrere. Det nye Arkibas5 kræver en omstilling, og nogle af os har været på kursus for at lære om det. Vi er godt med hvad angår billeder, og har nu over 2.000 registreret, og har fået flere henvendel-

Fattighuset som lå ved kirkediget. Den sidste beboer Andreas Krogsgaard døde i 1939.

ser med rettelser, nye oplysninger og spørgsmål til vores billeder.

I 2014 blev der afsat et beløb fra den nedlagt amtsarkiv-forening. Det var 50.000 kr., og det blev bestemt, at pengene skulle gå til en bog om fattiggårde i det gamle Ringkøbing Amt. I den forbindelse fandt vi oplysninger frem om fattiggården og fattigvæsenet her i Aadum, bl.a. ved at gennemgå forhandlingsprotokollen fra Aadum Sogneforstanderskab. Det blev spændende læsning, og på generalforsamlingen fortalte vi om, hvad vi havde fundet frem, og viste billeder fra det tidligere fattighus og fattiggården i Aadum.

Endvidere har vi planer om en bogudgivelse om en meget markant person i sognet. Hans opvækst og arbejde i sognet har været spændende, idet han kan fortælle utrolig levende herom, ikke mindst historier om mange af de folk, som har boet i Aadum år tilbage. Vi prøver at søge fonde til udgivelse af bogen.

Varde Kommune

Agerbæk Lokalhistoriske Arkiv

Agerbæk Skole, Debelvej 23, 1. sal, 6753 Agerbæk

Åbningstid: 1. og 3. onsdag hver måned kl. 13.00-15.00 samt efter aftale

Leder: Leo Mathiasen, Pileallé 3, 6753 Agerbæk

Tlf.: 75 19 61 66 / 61 66 33 67

Arkivets postadresse: Pileallé 3, 6753 Agerbæk

E-mail: lim@thiasen.com

Hjemmeside: www.agerbaeklokalarkiv.dk

Der har i årets løb været ca. 30 indleveringer. Vi har nu 1.900 billeder arkiveret, og er i fuld gang med arkivalierne. Derudover er vi i gang med at sortere og arkivere vores avisudklip.

Ved generalforsamlingen fik vi to nye i bestyrelsen, da Edith Ehmsen og Margit Hansen ikke ønskede genvalg.

Nyvalgt blev Eva Teglgard og Kurt Ø. Nielsen. Vi takker Margit og Edith for deres indsats gennem årene.

Vores udflugt, som var arrangeret af Ansager Turist, sammen med arkivet i Fåborg, gik til Slesvig og A. P. Møller-skolen. Det var en god tur med en guide fra start til slut, som fortalte os om den spændende sønderjyske historie.

Den 10. juni blev madpakkehuset i Lilleskoven indviet. I den forbindelse fortalte arkivet om skovens historie og om dens betydning under besættelsen. I byfest-ugen havde vi en stand på Torvedagen med mange besøgende og en lille gættekonkurrence. I forbindelse med julemarkedet, arrangeret af Sognelundens Vennekreds, havde arkivet en stand på Jyllak, som var godt besøgt.

Arkivet har haft en del besøgende i årets løb, bl.a. to hold guldkonfirmander. Vores hjemmeside bliver besøgt mellem 450-900 gange hver måned.

Syv tidligere elever fra den gamle friskole, der blev nedlagt i 1953.

Den 9. november afslørede vi en mindesten for Kærbjerg Friskole, hvor de sidste ruiner nu er væk. Der var omkring 50 personer mødt op, bl.a. syv tidligere elever på skolen deltog. Efter afsløringen samledes alle i vores lokaler til en forfriskning.

Flere af arkivets medarbejdere har i årets løb været på kurser, da der er kommet et nyt registreringsprogram.

Alslev Sognearkiv

Bredgade 39, 1., Alslev, 6800 Varde

Åbningstid: Mandag kl. 18.30-21.00 samt efter aftale

Leder: Hans Ole Villadsen, Bredgade 6a, 6800 Varde

Tlf.: 40 44 94 80

Arkivets postadresse: Bredgade 6a, 6800 Varde

E-mail: Alslev.sognearkiv@gmail.com

Hjemmeside: www.alslevsognearkiv.dk

Vores planer for året blev realiseret, dog har vi valgt at bibeholde vores gamle hjemmeside. Den fungerer udmærket, og endnu bedre efter at informationerne nu vises via pdf-filer.

Arkivet begyndte i 2014 at bruge de sociale medier. Vi fik oprettet en Facebook-profil, og næsten hver uge har

vi lagt små filmklip fra Alslev ud på nettet. Vi fornemmer at missionen er godt begyndt, idet arkivet når ud til en yngre målgruppe, som normalt ikke har den store fokus på arbejdet i arkivet. Samtidigt supplerer Facebook-siden vores hjemmeside perfekt, idet hjemmesiden anvendes til artikler og publikationer af blivende karakter om sognet, mens Facebook bruges til det, der sker her og nu.

Aktivitetsniveauet på arkivet er fastholdt fra tidligere år med foredrag i pensionistforeningen, ture ved byfesten, to ugentlige åbningstider, rapportaflæggelse ved arkivets dag, tekst til geocaching-punkter og med månedens billede på hjemmesiden, som fortsætter på sjette år.

Støtteforeningen fik også i 2014 et pænt bidrag. 115 personer har indbetalt over kr. 11.000 til sikring af arkivets daglige virke i 2015. Der er modtaget 39 afleveringer, store og små i en interessant blanding. Billedserien »Årets gang i Alslev« er efterhånden blevet produceret i otte år, og har de seneste to år været et underholdende indslag i et »spis sammen – kom sammen« arrangement i Alslev Forsamlingshus.

Fotobogen med billederne kan bestilles, og det blev i 2014 brugt af fem personer, som en fødselsdagsgave til personer der har alt, undtagen den seneste lokale foto-årbog.

I forbindelse med byfesten i august havde Alslev Sognearkiv arrangeret en cykeltur til den nedlagte pumpestation ved Varde Å.

Aftenåbningerne hver mandag er et tilbud, som ikke benyttes af mange, men så kan der blive ryddet op og blive gjort rent. Workshoppen hver onsdag formiddag har fire-seks deltagere, og der snakkes over kaffen, udveksles informationer og arbejdes med arkivalierne.

Alslev Sognearkiv fik i første halvår muligheden for at skrive en artikelserie i JyskeVestkysten om historiske personer fra Alslev Sogn. Det blev til 45 personportrætter, og gav megen arbejde for arkivlederen, men også en tilsvarende positiv respons. Arkivet har for anden gang bidraget med en artikel til årbogen for Historisk Samfund for Ribe Amt. Denne gang var det en fortælling om engvandingskanaler i Alslev Sogn.

En donation fra boet efter Inger Rask har muliggjort indkøb af en ny computer, og med støtte fra Byfestkomiteen vil sognearkivet investere i et godt filmkamera, så vi kan fortsætte dokumentationen af i dag med levende billeder.

Det nye registreringssystem Arkibas5 er startet op i november. De første erfaringer med systemet er endda meget positive, så nu kan der arbejdes målrettet på at finpudse registreringerne, så de har kvalitet til publicering over Internettet.

Arbejdsplanen for 2015 er udarbejdet som et pejlemærke for ambitionerne i det kommende år, men det bliver aldrig helt som planlagt, og godt for det. Samlet vurderet er Alslev Sognearkiv klar til et nyt spændende arbejdsår i 2015.

Ansager Lokalhistoriske Arkiv

Stationsvej 3, 6823 Ansager. Tlf.: 29 92 68 23

Åbningstid: Mandag kl. 16.00-18.00 og onsdag kl. 13.00-16.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Ove Nørager-Nielsen, Rødsandvej 2, 6823 Ansager
Tlf.: 75 29 71 88

E-mail: mail@ansager-arkiv.dk

Hjemmeside: www.ansager-arkiv.dk

Vi er blevet flere medarbejdere på arkivet, det den tidligere formand for arkivets støtteforening, Ole Andreasen, er indgået i medarbejderstaben, så vi nu er oppe på syv.

Arkivet har haft mange besøgende i årets løb, bl.a. to familiesammenkomster, som lagde et besøg på arkivet ind i deres program. Vi har desuden haft besøg af spejderne og flere skoleklasser, som får et billedshow og et foredrag. Foruden disse arrangementer har vi haft en aften for byens befolkning med billedshow og kaffe.

Arkivet var med og stod for en udstilling på skolen i anledning af 200-året for skoleloven af 1814. I november holdt vi åbent på Arkivernes Dag over to dage på omsorgscenteret i Ansager, hvor vi viste en stor fotoudstilling. Dette arrangement blev holdt sammen med Skovlund Sognearkiv, hvilket blev en så stor succes, at vi vil gentage det i 2015.

Af udgivelser har vi haft to: I februar udkom »Lause 2«, som fortsættelse af »Lause 1« fra 2013, og lige før jul udgav vi »Alice et barn i 50ernes Ansager«. I samarbejde med Udviklingsrådet for Ansager/Skovlund har vi lavet fem forskellige cykelrutekort over Ansager og omegn, med beskrivelser af hvad man undervejs kan se af historisk interesse. Vi har også deltaget i den årlige torvedag i byen, og ved den årlige Marie-festival havde vi mange besøg ved de tre velbesøgte koncerter.

Den gamle station, hvor arkivet har til huse, er også hjemsted for Ansager Byudvikling, så der er stor mødeaktivitet i huset. Hjemmesiden Ansager Info udgår også fra arkivet, der efterhånden er blevet til byens puls.

Billum Lokalhistoriske Arkiv

Billum Station, Kastanjevej 6, 6852 Billum

Tlf.: 75 22 14 48

Åbningstid: Torsdag kl. 9.00-12.00 (juli og helligdage undtaget) samt efter aftale med lederen

Leder: Gunhild Jeppesen, Kirkebyvej 17, 6852 Billum

Tlf.: 75 25 82 41

Arkivets postadresse: Kirkebyvej 17, 6852 Billum

E-mail: arkibil@mail.dk

Afleveringerne og henvendelserne er positivt for arkivarbejdet både i lokalområdet og ud i verden. Der findes stadig arkivalier, der er gemt og glemt ude omkring i hjemmene. Opgaven for arkivet har været at servicere

brugerne, så det bliver en god oplevelse for dem. Arkivet har flere muligheder for at hjælpe med de værktøjer og kilder, vi har til rådighed.

I 2014 har der været mange henvendelser, besøg, e-mail samt telefoniske henvendelser. Alt i alt er der stadig meget spændende at tage fat på. Arkivet vil gerne takke Skads m.fl. Herreders Brandkasses Fond for donation samt alle, der på forskellig måde har vist gavmildhed, hjælp og interesse for arkivet.

Blåbjerg Lokalhistoriske Arkiv

Sønder Allé 21, 6830 Nr. Nebel. Tlf.: 75 28 71 18

Åbningstid: Mandag kl. 8.30-11.30, onsdag kl. 14.00-17.00 samt den 2. mandag hver måned kl. 19.00-21.00 (oktober-maj)

Leder: Henning H. Christiansen, Markvænget 4A, 6830 Nr. Nebel. Tlf.: 75 28 22 74

E-mail: lhablyaalborg@godmail.dk

Arkivet har i 2014 haft mange besøgende. 177 ifølge besøgsprotokollen, og derudover mange henvendelser på e-mail og telefon. Vi har forsat vores gode samarbejde med de forskellige sogneforeninger og andre foreninger.

Vi havde bl.a. et arrangement med Nr. Nebel og Omegn Seniorlandboforening. En god eftermiddag hvor vi fik fortalt, om de ting vi laver, og fik mange ting foræret og sat navne på en del billeder. Vi har også haft en billedaften med fuldt hus i samarbejde med Lunde Sogneforening. Det var også en god aften, som medførte både afleveringer og oplysninger til arkivet.

Vi har også haft besøg af en 0. klasse med 19 friske elever og to lærere fra Nr. Nebel Skole. De så på gamle billeder af huse i Nr. Nebel og fik nogle billeder med af huse, som de bagefter skulle ud i byen for at finde. Besøget gav os nok at se til. De havde mange spørgsmål, men det var samtidigt et friskt pust, og vi håber, de vil komme en anden gang.

Arkivet havde den 16. maj 40-års jubilæum, som vi fejrede med en udstilling om Blaabjerg Kommune gennem 40 år og en reception med mange gæster, heriblandt andre arkivfolk, byrådsmedlemmer samt arkivets venner og andre gæster.

Vi har sammen med butikker og erhvervsdrivende i Nr. Nebel holdt åbent hus en søndag i oktober, hvor der var rigtig mange folk i byen, og også en del der kiggede ind i arkivet. Vi deltog også i Arkivernes Dag, og selvom der ikke var så mange gæster, fik vi nogle gode afleveringer ved den lejlighed.

Vi har i 2014 fået 49 afleveringer, samt tre malerier af Jakob Hübschmann der er videregivet til Varde Museum, som i forvejen havde en stor samling malerier af ham. Først på året fik vi penge af en lokal brandkassefond, så vi kunne købe den sidste computer, vi manglede. Sidst på året fik vi penge fra Chr. Høys Fond til indkøb af en ny A3-skanner og kopimaskine, så for tiden er vi godt kørende med IT-udstyr.

Vi har fortsat arbejdet med at få registeret, det vi har liggende i kasser, og det nye vi har fået indleveret, men der mangler fortsat

0. klasse fra Nr. Nebel Skole på besøg på arkivet.

meget, så arbejdsløse bliver vi ikke foreløbigt. Der er også kommet en del fotos og henvendelser fra vores arkiv-venner rundt i de forskellige sogne, som vi har en aftale med, om at de følger med i, hvad der sker lokalt. Til sidst vil vi takke for et godt samarbejde til Varde Museum og de forskellige sogneforeninger, samt til personer og fonde som har støttet arkivet.

Blåvandshuk Lokalhistoriske Arkiv

Kirkegade 3, 6840 Oksbøl. Tlf.: 75 27 15 48

Åbningstid: Mandag-fredag kl. 9.00-11.00 er arkivet almindeligvis bemandet eller aftale med lederen. Lukket i juli måned

Leder: Anni Skov Christensen, Bøgevej 3, 6840 Oksbøl
Tlf.: 30 12 88 36

E-mail: blaoks@turbopost.dk

Hjemmeside: www.blaavandshuk-arkiv.dk

2014 har været et forholdsvis stille år, idet vi kun fik 32 afleveringer. Vi havde dog 144 besøgende, 120 skriftlige henvendelser og ca. 40 telefoniske henvendelser så vi har ikke manglet arbejde. Vi har hjulpet Lokalhistorisk forening for Ho, Oxby og Aal sogne med billeder fra Ho til fremvisning på deres generalforsamling i Ho Kro. Vi har også haft deltagere til generalforsamlingerne i SVA, Arkivsamvirket for Varde Kommune og SLA.

Vores gamle Missionshus blev i det forgangne år jævnet med jorden, og i den forbindelse har vi undersøgt, hvor der var mulighed for at finde husets fundats. Da huset var blevet udvidet en gang, skulle der være to indmuringer. Den ene blev fundet i en tinboks, mens det ikke lykkedes at finde den anden. I vore arkivalier kunne vi se, hvad tinboksen skulle indeholde, men da den blev åbnet var indholdet meget skadet. Vi leverede derfor en skannet udgave af fundatsen, som skal ophænges i det nye sognehus. Der bygges nu præstegård, hvor Missionshuset tidligere stod.

Det gamle Missionshus, som i det forgangne år blev jævnet med jorden. Der bygges nu en ny præstegård på stedet.

Overgangen til Arkibas5 og arkiv.dk har fyldt meget med blandt andet klargøring af registreringerne, hvilket vi nu kan se, vi slet ikke er blevet færdige med. Desuden kørte vi med gamle computere, der ikke kunne leve op til kravene, så en udskiftning var nødvendig. Vi søgte derfor og fik 6.000 kr. fra Sydbank-fonden og Lokalhistorisk forening for Ho, Oxby og Aal sogne gav 5.000 kr. som gjorde os i stand til at købe fem nye computere. Dette betød dog, at vores farvelaserprinter desværre ikke ville virke mere, og at den trådløse forbindelse til den sort-hvide printer er meget ustabil. Også Arkibas5 har nogle små skønhedsfejl, men det bliver forhåbentligt rettet hen ad vejen.

Blandt de besøgende, vi har haft, var en canadisk familie der via en forespørgsel på en mand fra Ho fik kontakt til deres moders familie. Mellem det indleverede i 2014 har vi modtaget endnu en erindringsbog fra en tysk flygtning, Renate Bergmann. Vi har i 2014 været ni medarbejdere tilknyttet arkivet, som tilsammen lagt godt 3.300 timers arbejde.

Fåborg Lokalhistoriske Arkiv

Fåborghus, Møllevej 1, 6818 Årre. Tlf.: 72 16 72 75

Åbningstider: 1. tirsdag hver måned kl. 14.00-16.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Svend Håhr Kristensen, Fåborgvej 16, Fåborg, 6818 Årre. Tlf.: 75 19 52 08

E-mail: faaborg-lokalarkiv@bbsyd.dk

Afleveringerne på arkivet har været af samme omfang som tidligere år. Blandt afleveringerne i 2014 var en del originale papirer, vi for en del år siden havde fået kopier af, men nu syntes giveren, at tiden var inde til at aflevere materialet, i vished om at det ligger trygt på arkivet.

Arkivet deltog i byfesten, og i år havde vi fået folketingsmedlem Anni Mathiasen til at holde foredrag med titlen »Fra Fåborg til Christiansborg«. Anni er gammel Fåborg-pige, født på gartneriet Højbo der lå lidt uden for byen, men ikke eksisterer mere. Med sig hjemmefra har

hun fået den indstilling til livet, at der skal »ydes, inden der kan nydes«, hvilket også er den røde tråd gennem hendes politiske karriere. Det var en glimrende aften, som samlede mange mennesker. I forbindelse med byfesten havde vi på arkivet også en udstilling med billeder fra brugsen, mejeriet og foderstoffene her fra byen. Foderstoffene har vi endnu, men både brugsen og mejeriet er nedlagt.

Midt i sommer havde arkivet besøg af fem årgange, som har gået på Slebsager Skole. Dagen begyndte med kaffe i Fåborghus, og de var herefter på besøg hos os på arkivet, hvor især konfirmand-, skole-, familie- og brudebilleder havde deres interesse. Nogle af deltagerne havde billeder med, så arkivet fik en del materiale indleveret den dag.

Årets udflugt sammen med arkivet i Agerbæk gik syd for grænsen til Dannevirke, Slesvig Kirke og A. P. Møller-skolen. Det var en vellykket tur, hvor vi ligesom tidligere år kunne fylde en bus.

Deltagelse i Arkivernes Dag havde vi i år fravalgt, da vi hidtil ikke har haft gode erfaringer med at få folk til at komme denne dag. Vi har prøvet lidt forskelligt, men ikke noget som har haft så stor interesse, at folk har strømmet til, og derfor har vi vurderet, at det er bedre at bruge kræfterne på noget andet.

Vi har på arkivet haft forskellige besøgende, og det er altid glædelig, og giver arbejdet på arkivet mening, når der kommer folk. Ligeledes modtager vi en del forespørgsler pr. telefon, pr. brev og ikke mindst pr. e-mail, som bliver mere og mere udbredt. Vores e-mail postkasse skal jævnligt ses efter.

Arkivet fik tilbudt en brandboks fra Skads m.fl. Herreders Brandkasses Fond. Vi kunne få den vederlagsfrit mod selv at hente den og flytte den op fra kælderens, hvor den stod placeret. Det var ikke den letteste ting, for boksen vejer 400 kg, men vi fandt nogle mænd, der var gode til det, og nu står den hos os, og er fyldt op med protokoller, der hermed er sikret mod brand. Arkivet vil gerne takke fonden for brandboksen foruden det årlige tilskud, arkivet hvert år får tildelt.

Horne Sognearkiv

Hornelund 27, 1. sal, Horne, 6800 Varde

Åbningstid: 1. og 3. tirsdag hver måned kl. 15.00-17.00

samt efter aftale med lederen. Juli lukket

Leder: Leif Sønderkov, Lundagervej 30, Horne, 6800 Varde

Tlf.: 75 26 05 27 / 24 61 55 50

Arkivets postadresse: Lundagervej 30, Horne, 6800 Varde

E-mail: leifsonderskov43@gmail.com

Hjemmeside: www.hornesognearkiv.dk

2014 har på flere måder lignet foregående år med registrering af alle vore arkivalier og billeder, som der endnu er langt vej med. Nu hvor Arkibas5 er på banen, kan vi genoptage registreringsarbejdet, og nu hvor arkiv.dk er en realitet, bliver vore registreringer langt mere værdifulde, og vi ser et aktivt 2015 foran os.

Vi ligger på et relativt lavt besøgstal med ca. 100 besøgende, og hvad angår indleveringer til arkivet i 2014, er vi heller ikke blevet overbebyrdet med fem styk.

Vi deltog med en stand på den årlige Torvedag i august. Torvedagen bliver besøgt af ca. 500, hvoraf mange kikkede ind forbi arkivets stand, nogle helt spontant, mens en

del også bliver tiltrukket af vore gamle billeder, og virker meget interesseret, men når det kommer til et besøg på arkivet, har vi svært ved at tiltrække sognets beboere. Men heldigvis har vi Internettet, og med vores nye hjemmeside oplever vi en stigende interesse for vores arbejde. Ligeledes har vore nu 25 online-publikationer været aldeles godt besøgt. Mod årets slutning kunne vi også nyde godt af, at Det Kongelige Bibliotek var begyndt at lægge luftfotos ud for Horne Sogn via portalen »Danmark set fra luften«. Vi gælder os til forsættelsen hvor rigtig mange gamle luftfotos vil blive tilgængelige, hvilket vi gør sognets beboere opmærksomme på via vores hjemmeside.

Horne Sognearkiv er et arkiv, der udvikler sig positivt, men vi må også erkende, at arbejdet tager tid, men vi forsøger efter bedste evne at hjælpe hinanden. Foruden de faste arkivmedarbejdere har vi inddraget andre personer og uddelegeret mindre opgaver til dem. Som eksempel på det kan nævnes Niels Pallesen (gammel Horne-dreng), der i indeværende år har fået opdateret, eller tilbagedateret om man vil, mange af vore husstande tilbage til 1600-tallet. Niels har sin daglige gang på Statens Arkiver i København, og elsker at kikke Horne Sognearkiv over skuldrene.

Janderup Lokalhistoriske Arkiv

Aktivitetshuset, Nybrovej 32, 6851 Janderup

Tlf.: 21 96 31 30

Åbningstid: Mandag kl. 9.00-12.00 (undtagen juli og august) samt efter aftale med lederen

Leder: Gregers Grau, Højen 4, 6851 Janderup

Tlf.: 40 46 04 89

Arkivets postadresse: Højen 4, 6851 Janderup

E-mail: g.grau@bbsyd.dk

Hjemmeside: www.janderup-lokalarkiv.dk

2014 har været et normalt år for arkivet. Arkivet har i årets løb modtaget 20 afleveringer, hvilket er lidt flere end sidste år. Arkivet har i vore lokaler været besøgt af 15 personer. På udstillingen Folk og Kultur på Janderup Skole havde vi i vores »mini-arkiv« ca. 50 meget interesseret gæster. Vi får også en del henvendelser via e-mail, og svarer i mange tilfælde tilbage med skannede arkivalier og fotos.

Sognearkivets stand på Torvedagen.

Vi er stadig godt i gang med at skanne billeder til de gamle registreringer, der er oprettet uden billeder. I januar 2014 kom vi på Internettet med vores nye hjemmeside med mulighed for at foretage søgning efter personer, ejendomme og foreninger ved hjælp af mini-Arkibas.

Som nævnt var vi med på udstillingen Folk og Kultur på Janderup Skole fra den 5. til den 13. juli. Over 5.000 gæster besøgte udstillingen, og vi mener, det er en god måde at være synlige ved at tage del i et sådant arrangement. Ligeledes holdt vi åbent hus en dag i efteråret, hvor der var »familie-bazar« i Aktivitetshuset. Der kom syv gæster ind til os.

Vi er tre personer, der deler arbejdet mellem os. Hvert år bliver vores årsberetning og det reviderede årsregnskab lagt frem til efterretning på Janderup Sogneforenings ordinære generalforsamling. Dette gøres, fordi arkivet er stærkt tilknyttet til sognet og også for at gøre arkivet synligt i lokalsamfundet. Vi får årligt et kommunalt tilskud, så det bør have almen interesse at vide, hvordan vi forvalter midlerne.

Vi vil igen i år takke alle, der har vist interesse for arkivet. Ikke mindst Skads m.fl. Herreders Brandkasses Fond, Folk og Kultur samt Vennekredsen der alle donerede os penge. Husk vi er sognets hukommelse - og den er stor.

Næsbjerg Sognearkiv

Troesmosevej 4, Næsbjerg, 6800 Varde

Åbningstid: 1. torsdag hver måned kl. 14.00-16.00

Leder: Aage Tirsgaard, Skoleparken 23, Næsbjerg, 6800 Varde. **Tlf.:** 75 26 73 11

Arkivets postadresse: Skoleparken 23, Næsbjerg, 6800 Varde

E-mail: naesbjergsognearkiv@hotmail.com

Sidste halvdel af 2014 var præget af det kommende Arkibas5. Spørgsmålene trængte sig hurtigt på. Hvad skulle vi vise og ikke vise, når vi nu skulle ud på det helt åbne Internet? Og hvad med ophavsrettighederne og hvad siger reglerne om offentliggørelse af dokumenter og billeder? Vi kunne se videoklip om programmet samt gå ind på demoudgaven af det nye Arkibas5, og her gøre vore egne personlige erfaringer om, hvad vi kunne vente. Heldigvis

blev vi godt hjulpet på vej af SLA og Arkibas-folkene. En udelte ros til teamet.

På vort arkiv er vi efterhånden kommet frem til et passende niveau for, hvad vi skal og bør gøre for de mange, der gennem medlemskab støtter arkivet. I 2014 har vi lavet to mindre skrifter, hver er på otte sider i A5-format, omhandlende Næsbjerg Mølle (pillet ned i 1928) og »Kåde drenge med twist i baglommen« (om en mekanikerlærling omkring 1970). Desuden tog vi en sommeraften ud til et af vore lokale områder, og en novemberaften viste vi lidt film og gamle billeder.

Skovlund Sognearkiv

Solbakken 2 B, Skovlund, 6823 Ansager

Åbningstid: Tirsdag kl. 14.00-17.00 og torsdag kl. 19.00-21.00 samt efter aftale

Leder: Niels Winter Christensen, Bjælkager 8, Skovlund, 6823 Ansager. **Tlf.:** 76 98 00 15

Arkivets postadresse: Bjælkager 8, Skovlund, 6823 Ansager

E-mail: skovlundsognearkiv@skylinemail.dk

Hjemmeside: www.skovlundsognearkiv.dk

Det forgangne år har været lidt anderledes end de tidligere, og på mange måder et meget spændende år med nye tiltag på mange forskellige områder. Der har i årets løb været 222 besøgende på arkivet. Antallet er lidt misvisende idet vi havde rigtig mange besøgende på Arkivernes Dag, som vi i 2014 havde valgt at afholde på Ansager Plejecenter i tæt samarbejde med centret og Ansager Lokalhistoriske Arkiv. Arrangementet, der foregik over to dage, var en stor succes med mere end 400 gæster fra nær og fjern. Arkivet har modtaget 33 afleveringer, nogenlunde det samme som sidste år, hvor antallet var 34. Vi takker alle givere, for alt hvad der er afleveret i årets løb.

Sammen med vores støtteforening Skovlund Sognearkivs Venner, havde vi en rigtig dejlig sommertur til Lem, hvor vi så og hørte lidt om de gamle møller, og desuden en aftentur til Hodde gamle skole hvor Aage Ladefoged levende fortalte om skolegangen i gamle dage. Arkivets medarbejdere var også inviteret til en dejlig grillaften hos formanden for Skovlund Sognearkivs Venner, Bjarne Holm.

Alle arkivets data er blevet konverteret til arkivernes nye arkiveringsystem Arkibas5. Et system der er totalt omforandret, og kan tilgås af arkivets medarbejdere online, i modsætning til det gamle system. Omlægningen af data har dog bevirket, at alle registreringer skal gennemgås og tilrettes, og samtlige billeder skal uploades igen. Det er et meget stort stykke arbejde, som vi i skrivende stund er i fuld gang med.

Inden udgangen af februar 2015 forventes den nye søgeportal arkiv.dk at gå i luften. Når det er en realitet, kan alle søge i, hvad lokalarkiverne har registreret. Søgeportalen til arkiverne er udviklet, og der forhandles i øjeblikket på at få en aftale på plads med CopyDan vedrørende retten til visning af alle arkivernes billeder.

Den 1. juni i 2015 kom arkivet på Facebook. Her er det meningen, at informere om alt hvad der har med arkivet at gøre, såsom gæster, afleveringer, arrangementer, ture, kurser og meget andet. Desuden blev der oprettet en Facebook-gruppe, »Gamle billeder fra Skovlund«, som har været en stor succes lige fra starten, og hurtigt fik mange medlemmer (pt. 433). Der er blevet afholdt en lille julekonkurrence med meget stor deltagelse af gruppens medlemmer fra både ind og udland. Alle er velkommen på arkivets Facebook-sider. Administratorer af siden er Karen Lund Nielsen, Martine Lundhede og Niels Winter Christensen. Til sidst en stor tak til alle for støtte til arkivet, på den ene eller anden måde.

Thorstrup Sognearkiv

Omsorgscentret Birgitttegården, Falkevej 4, Sig, 6800 Varde
Tlf.: 75 26 47 08

Åbningstid: Sidste tirsdag hver måned kl. 19.30-21.30 eller efter aftale

Leder: Gunnar Andreasen, Thorstrupvej 96, Sig, 6800 Varde. Tlf.: 75 26 42 42

Arkivets postadresse: Thorstrupvej 96, Sig, 6800 Varde
E-mail: tsarkiv@hotmail.com

2014 har været et stille år. Vi er stadig fire personer der arbejder på arkivet tirsdag og fredag formiddag. Vores ældste medarbejder er stoppet, men til gengæld er en ny

begyndt. Arkivet har modtaget 12 afleveringer, hvoraf de største er fra skolebibliotekerne og fra Thorstrup Sogns Hesteforsikring.

I år har vi valgt ikke at deltage i Arkivernes Dag, men har i stedet lavet en udstilling ved indgangen til plejecentret Birgitttegården, som løbende bliver udskiftet. Indtil videre har der været en udstilling om kirken og præstegården, og den nuværende udstilling er om Anden Verdenskrig og besættelsestiden. Vi har en sognefilm fra 1962, som vi arbejder med at få sat navne på alle personer, der er med på filmen. To personer fra arkivet har været på kursus i Arkibas5, og er kommet godt i gang med programmet.

Tistrup-Hodde Lokalhistoriske Arkiv

Søndergade 38, 6862 Tistrup

Åbningstid: 1. tirsdag hver måned kl. 14.00-17.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Svend Svendsen, Elmevej 10, 6862 Tistrup

Tlf.: 75 29 92 80

E-mail: tistruparkiv@bbsyd.dk

Ved Hodde Sogneforenings generalforsamling i marts deltog arkivet med et lysbilledforedrag om huse og gårde i Hodde. Det så ud til, at foredraget var årsag til en større tilslutning til generalforsamlingen, end der plejer at være. I maj var arkivet i Hodde gamle skole og fortalte om skolen for deltagere i en familiesammenkomst. I lighed med 2013 deltog vi i august i Varde Å-dag med en udstilling af skolebilleder i Hodde Forsamlingshus. I december var det julemessen i Janus-bygningen, der gav os anledning til at vise billeder fra vores lokalområde. På Arkivernes Dag var besøgstallet meget lille, men vi havde heller ikke lavet nogen særlig udstilling. Til gengæld havde vi mange besøgende til de andre udstillinger.

I september fik vi adgang til en demoudgave af Arkibas5. Det gav anledning til lidt ekstra arbejde med at få vores registreringer tilpasset. Da den endelige version af Arkibas5 kom i november, gik vi i gang med at uploade vores billeder, så de bliver synlige i arkiv.dk. Derudover fortsætter vi med registrering af billeder.

Arkivet har modtaget hængemappeskabe fra Sydbank i Tistrup, der lukkede i juli måned. Dem er vi taknemmelige for. Der er indkommet 35 afleveringer i løbet af året, heriblandt en pæn samling skolebøger fra Tistrup Skole, så vi nu har en ganske pæn samling af skolebøger, som et supplement til det egentlige arkivmateriale. Vi får stadigvæk videoklip fra TistrupNews, som vi nu selv kan downloade. Der har i årets løb været 110 besøg og henvendelser. I december var arkivlederen med i TV Syds program »Naboer« med en udsendelse om Diget og Søparken i Tistrup, for at fortælle lidt om Tistrup bys udvikling.

Angående arkivet, så har vi fået en ny medarbejder, Niels Møller fra Hodde. Det tidligere plejehjem, hvor vi har adresse, er stadig sat til salg. Hjemmesygeplejerskerne for den nordlige del af Varde Kommune er flyttet ind i bygningen, så vi har fortsat lokaler på hele førstesalen. Børnehaven flyttede ind i december, og skal være der indtil den nye børnehave er bygget.

Varde Lokalhistoriske Arkiv

Rådhuset, Torvet 7, 6800 Varde. Tlf.: 75 22 37 74

Åbningstid: Mandag, tirsdag og fredag kl. 9.00-12.00

Leder: Knud Andreasen

E-mail: info@vardelokalhistoriskearkiv.dk

Hjemmeside: www.varde.lokalarkiver.dk

Arkivet sluttede året med en kassebeholdning på to gange beholdningen ved udgangen af 2013. Forlaget har sin egen økonomi, og her er beholdningen vokset med en tredjedel. Arkivets indtægter består af et kommunalt driftstilskud, tilskud fra Lokalhistorisk Forening samt salg af kopier af forskellig art. Desuden har vi fået støtte fra Håndværkerforeningen til køb af skannere, og Poul Erik Bech har støttet os med tre brugte PC'er. Forlagets indtægter stammer udelukkende fra salget af bøger. I forbindelse med udgivelse af bøger har vi mulighed for at opnå støtte fra flere fonde, men da vi i 2014 ikke har udgivet noget, har vi heller ikke modtaget fondsstøtte.

I årets løb har arkivet modtaget i alt 62 afleveringer. Blandt disse er blandt andet Varde Menighedsråds arkiv på knap tre hylde metre, en blyantstegning udført af Ma-

rie Luplau, materiale fra Jagtselskabet Sdr. Plantage, arkivet fra Skads m.fl. Herreders Brandforsikring og Fond, materiale fra Jette Birkmose Hansen om hendes opvækst i Teatercaféen samt 13 komplette og indbundne årgange af JydskeVestkysten.

Arkivet har desuden været på besøg i Missionshuset på Nørrevold, som er til salg, og har sikret sig billeder af interiøret. Den sidste del af Hagemanns arkiv kom i hus i løbet af 2014, og vi har ompakket størstedelen af de mange glasplader. Vi gætter på omkring 40.000 stk. Vi arbejder på at indtaste de tilhørende protokoller, så de bliver søgbare på arkivets hjemmeside.

Arkivet har sammen med museet lavet en plancheudstilling om apotekets historie. Historien er beskrevet på tre bannere, som blev ophængt i ekspeditionsområdet og præsenteret i februar. I august havde vi en lille stand i forbindelse med Varde Å-dag, hvor vi solgte arkivets bog »Varde Å gennem 100 år«.

Arkivet har ikke selv udgivet en bog i 2014, men har bistået Carsten Teilman Hald med udgivelsen »Et vestjysk apotekerkjem«. Bogen blev udgivet i et samarbejde mellem Historisk Samfund for Ribe Amt, Museet for Varde By og Omegn samt Varde Lokalhistoriske Arkiv og præsenteret ved et arrangement i byrådsalen her på rådhuset den 25. september. Senere på efteråret, den 14. november, hjalp vi tidligere byrådsmedlem Kristen Johannes Christensen med et lignende arrangement i forbindelse med udgivelsen af digtsamlingen »Æ somaskin – o lidt mier«.

Arkivet holdt åbent hus i forbindelse med kulturnatten fredag den 5. september og igen en lørdag i december, hvor kommunen præsenterede det nyrenoverede rådhus. Begge gange med et pænt besøgstal og vi har erfaret, at hvis arkivets medarbejdere sidder på deres pladser og arbejder som til dagligt, får vi en god og afslappet snak med gæsterne.

Sammen med foreningen har arkivet en hjemmeside, hvor man bl.a. kan få adgang til mini-Arkibas, som er en mindre, udvalgt del af arkivets database. Den besøges omkring 2-300 gange pr. måned, og vi kan se på forespørgslerne, at mange brugere har søgt i mini-Arkibas, inden de henvender sig direkte.

Kurt Rotvig Kristiansen interviewes om arkivets modtagelse af fotograf Hageman's fotoarkiv. Foto: Laura Kold/Varde Lokalhistoriske Arkiv.

Arkivet holder åbent tre dage om ugen, men der er normalt medarbejdere til stede hver formiddag, og sådan opfatter arkivets brugere det også. I løbet af sommeren stoppede Folmer Spicker som frivillig medarbejder på grund af sygdom, og Palle har været sygemeldt siden sommeren 2013. Vi har derfor fundet tre nye medarbejdere: Leif Sørensen, der skanner billeder til Arkibas, Vibeke Jørgensen, der har fået styr på elevprotokollerne fra Sct. Jacobi Skole, og sidst på året Carsten Michaelsen, der er en erfaren slægtsforsker. Palle laver noget indtastningsarbejde hjemmefra, så med hensyn til arbejdskraft går arkivet styrket ud af 2014.

I anledning af Vardes 575 års købstadsjubilæum i 2017 planlægger arkivet at udgive en bog om Vardes nyere historie med en fortsættelse af bogen »Varde 1920–1990: Fra købstad til storkommune«, som udkom i 1992. Dog er der denne gang tale om et mindre ambitiøst projekt. Vi forestiller os en bog på ca. 150 sider med brug af mange billeder, opdelt i omkring ti afsnit og skrevet af forskellige forfattere. Det enkelte afsnit kan omhandle struktur-reformen, fritidslivet, skolevæsenet, erhvervslivet m.v. i perioden 1990 til 2017. Forfatterne er fundet, og der har været holdt et indledende møde. Formand og arkivleder

har været til møde med borgmesteren, der gav tilsagn om, at kommunen vil købe et antal bøger, og at vi gerne må henvise til, at kommunen bakker op om udgivelsen samt at borgmesteren gerne skriver et forord.

Vi har fået styrelsens godkendelse af en kassationsplan, som skal afprøves på konkrete opgaver. Hvordan håndterer vi billeder? Hvordan håndterer vi et stort erhvervsarkiv som Vestbanens, som uordnet fylder mere end 40 hyldemeter? Arbejdet vil give os en værdifuld erfaring med hensyn til bevaring og kassation, som ikke forventes afsluttet i 2015.

Vester Starup Sogns Lokalhistoriske Arkiv

Helle Plejehjem, Vinkelvej 2, Starup, 7200 Grindsted
Åbningstid: Tirsdag kl. 14.00-16.00 samt 2. tirsdag hver måned kl. 18.00-20.00

Leder: Tage Christensen, Torvevænget 4, Starup, 7200 Grindsted. **Tlf.:** 75 33 70 48

E-mail: arkivstarup@gmail.com

Arkivets bestyrelse og frivillige medarbejdere har i 2014 forsat arbejdet med at synliggøre arkivet mere i lokalsamfundet, og i forbindelse med generalforsamlingen i febru-

Grethe Mandrup i samtale med entertainer og tekstforfatter Leif Fabricius, der også er født i Starup.

ar havde arkivet hyret en »gammel Starup-pige«, Grethe Mandrup, født og opvokset i lokalsamfundet, og nu igen mange år bosiddende i V. Sottrup, til at fortælle om sin tilværelse under temaet »Hvor blev de af«. Der var stor interesse og mange fremmødte til generalforsamlingen.

Bestyrelsen gør et stort stykke arbejde for at hverve medlemmer, og der har været afholdt flere arrangementer, bl.a. en sommerudflugt sammen med pensionistforeningen, vi har deltaget i byens torvedag, hvor vi havde mange besøgende, og vi har deltaget i et fællesmøde med arkiverne i det tidligere Helle Kommune. Mødet blev afholdt på arkivet i Fåborg, og de forskellige aktiviteter og problemstillinger i de enkelte arkiver blev drøftet. Vi besluttede, at vi ikke ville deltage i Arkivernes Dag. Der har været en lille nedgang i medlemsantallet fra 239 i 2013 til 206 i 2014.

Alle gamle lysbilleder og negativer er blevet indskannet. Avisudklip er sorteret, og vi er i gang med skanning af udklippene. Materialet vil senere blive registreret i Arki-

bas. Der er gjort et stort arbejde og brugt mange timer på skanningen, og der ligger et kæmpe arbejde forude med registrering af materialet i Arkibas.

Der er i årets løb ligeledes gjort et stort arbejde med registrering i Arkibas af arkivalier og billeder, men også der ligger et stort arbejde forude, inden vi er ajour med registreringen. To af arkivets medarbejdere har i november måned været på kursus i forbindelse med konvertering til Arkibas5.

Arkivets bestyrelse er fortsat i gang med fotografering af byens huse, og man forventer arbejdet færdiggjort i 2015, hvorefter alle billederne vil blive registreret i Arkibas. Vi har stadig nogle eksemplarer af den flotte fødselsdagskalender, vi fik udarbejdet i forbindelse med Bonderøvsmarkedet i 2012, på lager på arkivet. Kalenderen sælges for 50 kr.

Arkivet har fire medarbejdere, og bestyrelsen deltager ligeledes aktivt i arbejdet med sortering, skanning af materiale m.v., og der træffes altid mindst fire-fem personer, dels bestyrelsesmedlemmer og dels medarbejdere på arkivet i åbningsstiden, der er ændret i forhold til tidligere år.

Ølgod-Strellev Lokalhistoriske Arkiv

Kulturhuset, Vestergade 7, 6870 Ølgod. Tlf.: 30 32 25 15

Åbningstid: Tirsdag kl. 14.00-17.00

Leder: Frede Møller Kristensen, Storegade 18, 1. sal, 6870 Ølgod. Tlf.: 75 24 43 00

E-mail: arkivolgod@hotmail.com

Atter et år er gået med stor aktivitet på arkivet, og tiden flyver af sted. Man kan let komme til at fundere over, om det er ens egen tidsfølelse, der i tidens løb har ændret sig, således at det kan være noget vanskelig at holde styr på kalenderen.

Arkivarbejdet har efterhånden fået et sådant omfang, at vi er helt afhængig af flere frivillige medarbejdere. I dag er vi i alt 12 medarbejdere på arkivet, hvoraf en del har været hos os i adskillige år, og det betyder en stabilitet, som vi sætter stor pris på. Den senest ankomne i gruppen er Petrea Mikkelsen. Med baggrund som tidligere lærer ved Ølgod Byskole, og med kontakt til sognepræsten og

skolen, har hun taget sig af arkivets samling af konfirmand- og skolebilleder.

Indkomsterne i år omfatter blandt andet Ølgod Vindmøllelaug, billeder fra Ølgod Byskole, dokumenter og protokoller fra Hjedding Andelsmejeri 1884-1997 samt endvidere protokoller fra Krusbjerg Vandværk.

For at få økonomien til at hænge sammen er vi hele tiden opmærksomme på, hvor der er mulighed for penge til den slunkne kasse. Dog skal det nævnes, at vi fra Super-Brugsen har fået hjælp til anskaffelse af en skanner, der bl.a. kan bruges til vore mange glasplade-billeder.

Vi markerede udgivelsen af bogen »Historiske personer i Ølgod & Omegn« som modtog tilskud fra Sydbank Sønderjyllands Fond, Ølgod Museums Fond samt Dansk Lokalhistorisk Forening. Sonja Pedersen og Møller Bargisen har lagt et stort stykke arbejde i bogens fremstilling. Bogen er mødt med stor interesse, og kan købes på arkivet for 100 kr.

Fra udgivelse af bogen »Historiske personer i Ølgod & Omegn«. Fra venstre arkivmedarbejder Karl Møller Bargisen, Sonja Pedersen og direktør Kurt Jørgensen, Sydbank.

I forbindelse med at Danske Bank lukkede afdelingen i Ølgod, modtog arkivet en anelig mængde materiale, der stammer tilbage fra den tid, da Ølgod Sparekasse havde til huse i ejendommen. I bibliotekets store boksrum har to af arkivets medarbejdere haft nok at gøre med i store træk

at sortere og registrere arkivalierne, således at meget fra Ølgod Sparekasse kunne bevares for eftertiden. Det er en kendsgerning, at lukningen af resterne efter Ølgod Sparekasse er en begivenhed, der betyder slutningen på en lokalhistorisk epoke.

I samarbejde med Varde Museum leverede vi historier og billeder til en touchskærm på Ølgod Museum, der blev indviet i februar 2014. På Højskoledagen den 10. marts havde vi åbnet dørene, og igen var der mange interesserede. I efteråret sendte arkivet et forslag til Varde Kommune om at gøre vandtårnet i Ølgod til byens officielle vartegn. Dette blev godt modtaget, og ved 100 års jubilæet i oktober blev vandtårnet indviet som officielt varetegn af Varde Kommunes borgmester, Erik Buhl.

I samarbejde med Ølgod Museumsforening, Ølgod Museum og slægtshistorisk forening har vi været med til udstillingen i Lindbjergsalen om virksomheder og institutioner i Ølgod. Udstillingen blev åbent i oktober, og kan stadig ses i Lindbjergsalen. Den er et besøg værd.

Til Cork Butter Museum i Irland leverede vi tekst og billeder, der senere kom med i bogen »Butter in Ireland« med omtale og billede af Hjedding Andelsmejeri. Bogen kan ses på arkivet.

Vi arbejder stadig målrettet med at registrere arkivalier, der kan ses på den landsdækkende søgeportal arkiv.dk. Arkivet er i gang med oprettelse af en ny hjemmeside, men de fleste arkivalier er fortsat mest tilgængelige ved at besøge arkivet.

Øse Sognearkiv

Solhøjvej 1, Nordenskov, 6800 Varde

Åbningstid: 1. tirsdag hver måned kl. 14.00-16.00

Leder: Aage Meldgaard, Sønderskovvej 102, Nordenskov, 6800 Varde. **Tlf.:** 75 29 82 12

Arkivets postadresse: Sønderskovvej 102, Nordenskov, 6800 Varde

E-mail: aage-meldgaard@mail.dk

Året 2014 har været et stille år. Vi har haft lukket i ca. et halvt år, da bygningen, arkivet havde til huse i, skulle rives ned for at skaffe flere P-pladser til Ældrecentret. I stedet

har vi fået nye lokaler på 1. sal på det gamle alderdomshjem. Det er virkelig dejlige lokaler med rigtig god plads.

Ved indvielsen af de nye lokaler havde vi besøg af 95 gæster, og vi modtog ved den lejlighed en del billeder. Arkivet arrangerede i 2014 en heldagstur til Frøslevlejren og Dybbøl hvor 48 personer deltog. Fra 1. januar 2015 får arkivet en medhjælper mere på arkivet.

Årre Lokalhistoriske Arkiv

Årre Skole, Skolegade 25 1. sal, 6818 Årre

Åbningstid: Torsdag kl. 15.00-17.00 (oktober-marts).

1. torsdag hver måned resten af året

Leder: Arne Asp Sørensen, Møllehøjen 7, Fåborg, 6818 Årre. Tlf.: 75 19 28 40

Arkivets postadresse: Møllehøjen 7, Fåborg, 6818 Årre

E-mail: aarrelokal@hotmail.com

Hjemmeside: www.aarrelokalhistorie.dk

Stor aktivitet i sognet og store tekniske fremskridt inden for IT-verdenen giver travlhed på arkivet. Begge dele er historiske begivenheder, som vi forsøger at beskrive og registrere bedst muligt, og begge dele har været fremherskende hos os i 2014.

Formodentlig har alle arkiver, ligesom vi, meget travlt med at få ældre arkivalier digitaliseret samtidig med at nye heldigvis dukker op, og historien udvikler sig. Også den historie, som er foregået indenfor ældre menneskers hukommelsehorisont vækker interesse i vores forening, som vi blandt andet mærker, ved vores årsmøde/generalforsamling. Årsmødets foredrag har i de senere år været fremført af et tidligere sognebarn med glimt tilbage fra tiden i Årre Sogn og karriereforløb senere i livet som emne. I år blev dette foretaget af Kirsten Wenzel Rebsdorf, som er datter af en tidligere, afholdt Jyllerup-familie, Anna og Wenzel H. Wenzelsen, Eskærdal.

Et stort projekt med cykelsti fra Bryndumsager til Årre inklusiv tunnel under Tingvejen blev færdiggjort og indviet i forbindelse med byfesten 2014 ved et arrangement, hvor Årre Borgerforening var hovedarrangør, og Lokalhistorisk Forening medarrangør. Her blev cykelstien i bogstaveligste forstand indviet med en cykeltur til historiske steder, hvor

Fra indvielsen af vores nye cykelsti, som vi brugte til vores cykeltur rundt i sognet i forbindelse med byfesten.

cykelstien naturligt indgik. Samtidig med at vi opfanger nye historiske højdepunkter, og gemmer dem for fremtiden, har vi ved sådanne begivenheder også den fornøjelse og tilfredsstillelse, at vores arkivalier og viden kan komme i brug. Således også i forbindelse med den danske folkeskoles 200 års jubilæum i 2014, hvor vi sammen med Årre Skole arrangerede en udstilling, med eksempler på ældre undervisningsmateriale og et par undervisningstimer som i gamle dage. Det samme gjorde sig gældende i anledning af Årre Skoles 75 års jubilæum, som også fandt sted i indeværende år.

Lokalhistorisk forening og arkivet synes at være i en gunstig position i det gamle Årre Sogn. Borgerne, foreningerne, skolen, Varde Kommune med arkivsamvirket, Skads m.fl. Herreders Brandkasses Fond og Andelskassen værdsætter og støtter vores arbejde, og via vort medlemskab af Sydvestjyske Arkiver samt Sammenslutningen af Lokalararkiver får vi god, professionel rådgivning. Fra den ni personers frivillige medarbejdergruppe på arkivet skal der hermed lyde en stor tak for samarbejdsvilkårene.

Vejen Kommune

Historisk Arkiv for Brørup og Omegn

Biblioteket, Stadionvej 6, 6650 Brørup. Tlf.: 75 38 16 70

Åbningstid: Torsdag kl. 15.00-17.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Ellen Sørensen, Vestervang 136, 6650 Brørup

Tlf.: 75 38 14 37

E-mail: broeruplokalarkiv@gmail.com

Hjemmeside: www.broerup-lokalhistorie.dk

2014 har atter været et travlt år for arkivet i Brørup. En stor del af vores arbejde har drejet sig om klargøring til overgangen til Arkibas5. Vi har også stadig et efterslæb på omregistreringen fra Arkibas3.

Ved generalforsamlingen i foråret havde vi inviteret et af vores medlemmer fra Augustenborg: En tidligere Brørup-dreng, Vilhelm Schmidt, til at vise billeder og fortælle

Fra forberedelserne til Historiefestivalen på Museet på Sønderskov. Fra venstre: Karl Christensen, Brørup Lokalarkiv, Andreas Bruun, Lindknud Lokalarkiv, Karen Margrethe Christensen, Brørup Lokalarkiv og Anker Ravn Knudsen, formand for Arkivrådet i Vejen Kommune.

om Eskelund og Brørups tidlige historie. I juni var vi en lille flok, der deltog i SVAs studietur til Sønderjylland. En fantastisk tur, hvor vi specielt var imponerede over rundvisningen på Landsarkivet i Aabenraa.

Den sidste weekend i august var lokalarkiverne i Vejen Kommune inviteret til historiefestival på Museet på Sønderskov, hvor arkiverne fik Riddersalen stillet til rådighed. Det regnede hele lørdagen, så der kom ikke ret mange besøgende, men besøgstallet var lidt bedre om søndagen.

I september var arkivet inviteret af Ældresagen i Brørup til at vise billeder på Aktivitetscenteret Fredenshjem. Emnet var Brørups udvikling fra tiden i Eskelund til jernbanens etablering i Brørup. Derudover blev der vist en billedserie fra indvielsen af Brørup Svømmebad i 1955. Initiativtageren til dette, lægefrue Margrethe Pedersen, havde fået opsnust, at det daværende kongepar, Dronning Ingrid og Kong Frederik og prinsesserne, ville komme sejlen til Esbjerg, og hun fik arrangeret, at kongefamilien gjorde holdt i Brørup i den anledning.

Bække-Veerst Lokalarkiv

Vestergade 2, 6622 Bække

Åbningstid: Tirsdag kl. 16.00-18.00 samt efter aftale

Leder: Søren Frederiksen, Tværvej 10, 6622 Bække

Tlf.: 75 38 97 06

Arkivets postadresse: Tværvej 10, 6622 Bække

E-mail: fredensbo@profibermail.dk

Hjemmeside: www.bricksite.com/lokalarkivet

2014 har været et godt år for lokalarkivet og foreningen. Vi har haft åbent på arkivet så godt som hver tirsdag, og derudover er der, en stor del af året, blevet arbejdet på arkivet torsdag formiddag. 2014 er også det første hele år, arkivet har fungeret i de nye omgivelser, og vi må sige, at det fungerer godt. Vi har god plads til de forskellige aktiviteter i huset, og når der kommer besøg, kan vi både byde gæsterne på en stol og en kop kaffe. Det betyder dog ikke, at alt er som vi kunne ønske os.

Desværre var vi så uheldige, at et lyn tog livet af både computere og printere under et tordenvejr i eftersommeren. Vi er dog nu ved at være nogenlunde kørende igen,

efter at vi, i lighed med kommunens øvrige arkiver, har fået en ny computer bevilget fra Vejen Kommune. Det er i øvrigt det eneste IT-udstyr, som kommunen har bekostet. Indtil nu har vi kun haft godt brugte computere og printere, som vi er blevet foræret. Ud over den nye computere har vi fået en rigtig god brugt computer foræret andetsteds fra, mens vi selv har anskaffet os en ny printer.

Arkivets hovedformål er at indsamle, registrere og bevare alle former for arkivalier. Vi vil derfor gerne opfordre folk til at kontakte os, hvis de har billeder, tryksager, forenings- eller forretningspapirer, der kan fortælle eftertiden om livet i Bække eller Veerst sogne. I løbet af året har vi fået 47 afleveringer med bøger, dokumenter, protokoller m.m., og af billeder har vi fået 543.

Vi er godt i gang med den nye udgave af Arkibas, og det betyder, at det bliver muligt i 2015 at se på Internettet, hvilke arkivalier vi har, ligesom man kan se de billeder, der er registreret. Der er p.t. registreret 2.380 billeder, dvs. ca. 1.000 billeder mere end sidste år.

Åbningstiden er stadigvæk tirsdag kl. 16-18. Vores gæstebog viser, at vi har haft besøg af 89 personer i årets løb. Placeringen betyder, at når folk har et ærinde i byen, kan de lige besøge arkivet ved samme lejlighed. Alene ved vores åbent hus på Arkivernes Dag i november havde vi besøg af 32 gæster. Der var mange, som benyttede lejligheden til at se og bladre i de gamle billeder fra skolerne i Bække, Torsted og Veerst.

I marts måned deltog arkivet i Veerst Bylaugs generalforsamling, hvor vi fortalte og viste billeder fra Veerst i 1950'erne og frem til 1970'erne. Vi havde desuden planlagt en byvandring i en del af Bække by til at foregå august, men måtte desværre aflyse arrangementet på grund af sygdom. Vores formand Søren Frederiksen var kommet stærkt tilbage efter sin sygdom sidste efterår og vinter, men blev desværre igen syg i de første augustdage, og da han var den bærende kraft i byvandringen, måtte vi desværre aflyse den.

Sammen med Bække Aftenhøjskole har vi afholdt to arrangementer eller møder. Det første var med den tidligere Bække-dreng Orla Møller. En meget velbesøgt aften, hvor alle disponible stole på Lindecentret var i brug. Orla

Åbent hus i Bække-Veerst Lokalarkiv.

Møller fortalte om sin opvækst i Bække og senere karriere som skolemand i Sydslesvig. Hans hukommelse om drenge- og ungdomstiden var overraskende god. Mange, som han ikke havde set siden tiden i Bække, kunne han stadig genkende og huske navnet på. Det andet arrangement var med Olga Pedersen, der er leder af arkivet i Glejbjerg og forfatter til en bog om krigen i 1864 med titlen »Krigen i 1864 i Kongeåens grænsesogne«. Det var også et velbesøgt arrangement.

Nyhedsbrevet Arkiv-nyt har været udsendt til medlemmerne via e-mail eller puttet i postkassen hos dem, der ingen e-mail adresse har. Årsskriftet »Glimt« udkom som planlagt i december måned, og vi håber den gav anledning til megen god og interessant læsning.

Der er på nuværende tidspunkt ikke fastlagt kommende arrangementer, men vi har dog drøftet forskellige emner, bl.a. en byvandring i Veerst, og om der mon vil være interesse for at deltage i en udflugt til et sted af historisk eller kulturhistorisk betydning. Gennem Arkiv-nyt og annoncer eller omtale i Borgeravisen vil vi orientere om, hvad der sker.

Til slut vil bestyrelsen takke alle medlemmer for den støtte og opbakning, vi har fået i årets løb. Uden Jer – intet lokalarkiv.

Lokalhistorisk Arkiv Holsted

Vestergade 17, 1., 6670 Holsted. Tlf.: 75 39 20 10

Åbningstid: Onsdag kl. 14.00-18.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Klaus Hansen, Foldingbrovej 13, 6670 Holsted

Tlf.: 75 39 33 61

E-mail: Holsted-Lokalarkiv@mail.dk

Hjemmeside: www.holstedlokalarkiv.dk

Nok et år, som har budt på lidt at hvert, er gået. Vi har som sædvanligt haft et travlt år på arkivet, hvor antallet af henvendelser har været noget mindre end sidste år, nemlig 188 mod 319 i 2013. Vi har i 2014 haft 0 henvendelser i almindelig brevform. Alle øvrige henvendelser har været enten ved personligt fremmøde eller via elektroniske medier.

Vores hjemmeside, som blev etableret i 2010, er ifølge statistikken blevet kontaktet fra omverdenen. Vi har haft besøgende på hjemmesiden fra så fjerne lande som Sydafrika, Rusland, Ukraine og USA. Vi har forsøgt at opdatere hjemmesiden ca. hver anden måned. I 2014 har vi haft i alt 4.397 besøg på hjemmesiden. I midten af december 2014 kom vi på Facebook og her har 21 været inde og se om arkivet.

Antallet af afleveringer er ligesom sidste år, nemlig 57 registrerede afleveringer mod 53 for 2013. Et par af disse afleveringer har været omfattende, og har affødt meget arbejde med at lave henvisninger, og har derfor taget rigtig lang tid. Vi har i 2011 fået to store afleveringer af billeder. Den ene er pressebilleder fra Jyske Vestkysten, og den anden er billeder fra Ugeavisen. Vi har arbejdet med disse billeder siden, men er endnu ikke helt færdig, men håber at blive det i 2015.

Da vi blev færdige med at indtaste ejendomsbillederne i Arkibas i 2013, fortsatte vi med at lægge billeder ind fra arkivfondene. Der er mange og vi har haft to personer kontinuerligt på denne opgave i 2014. Der er et stykke vej endnu, inden vi er færdige med denne opgave.

I de nye lokaler har vi fået arkiveret JyskeVestkysten, og har i løbet af 2014 fået de sidste for 2013 samt 1. og 2. kvartal af 2014. I de nye lokaler har vi også fået ophængt en del malerier, vi har modtaget i årenes løb, og som vi ikke har haft plads til indtil nu. Vi synes selv, at det ser godt ud.

I december 2012, blev vores lokale »Sørensen-bande« sendt ned for at tømme Den Danske Bank i Holsted, da banken lukkede sin filial, og vi kontaktede banken for at høre, om de havde noget til samlingen. Herved fik vi en stor del af bankens arkivalier tilbage fra 1868, hvor Holsted Sparekasse blev stiftet. Denne aflevering har vi arbejdet med i hele 2014 også, og er ikke færdig med endnu. Tidshorisonten for færdiggørelsen er ukendt.

Året har stået i Arkibas' tegn, og vi har forberedt overgangen til Arkibas5 og har fulgt med, når der blev frigivet nyheder omkring det nye program. Vi synes, at den endelige overgang i november 2014 er gået forholdsvis glat. Der har været nogle små uhensigtsmæssigheder, som næsten alle er blevet rettet.

Vi modtog med sorg meddelelsen om, at vores mangeårige frivillige medarbejder, Helga Schmidt, døde den 20. oktober. Helga har i mange år levet og åndet for arkivet. Hun havde en stor indsigt og kunne næsten altid fortælle om dette og hint, der var sket i vores område. Hun var en energisk medarbejder og fik meget fra hånden. Helga havde humor og kunne godt give svar på tiltale på en sjov og hyggelig måde. Vi har mistet en stor kapacitet i arkivet. Æret være hendes minde.

Arkivet har sammen med Billiard-klubben fået fremstillet et vejskilt og fået det opsat, så besøgende kan se hvor vi bor. Arbejdsgruppen har efterlyst flere tilknyttede til arkivet, både på arkivet og via kontaktpersoner ude i området. Vi har derfor til vores møde i november drøftet dette. Der blev foreslået tre personer, som arkivet efterfølgende har haft kontakt til. Ud af disse har Christian Fink har sagt ja, og begynder i januar 2015.

Arkivets arbejdsgruppe har i løbet af året afholdt fem møder. Af forskellige årsager har vi i årets løb desværre kun deltaget ét møde i med Arkivrådet i Vejen Kommune. Da arkivet er museumstilknyttet, kan arkivet ikke deltage i det økonomiske samarbejde i arkivrådet, men kun i det faglige samarbejde.

Da vi hvert år modtager en del afleveringer, og også forholdsvis store afleveringer, synes vi, det viser, at arkivet er godt forankret i lokalsamfundet. Det er vi særdeles glade for, idet vi jo bevarer for eftertiden. Endelig må det absolut nævnes, at arbejdet i lokalarkivet slet ikke kunne lade sig gøre uden at have en flok af gode entusiastiske hjælpere, hvad vi heldigvis har i lokalarkivets arbejdsgruppe. Tak til alle for et godt stykke arbejde i 2014 og håb om et ligeså godt 2015.

Hovborg Lokalhistoriske Arkiv

Hovborg Skole, Lindevej 5, 6682 Hovborg

Åbningstid: 1. og 3. tirsdag hver måned kl. 14.00-16.00

Leder: Henry Pedersen, Sandagervej 5, 6682 Hovborg

Tlf.: 75 39 62 57

E-mail: hovborglokalarkiv@gmail.com

2014 var som de foregående år et meget travlt år i arkivet. Registreringen i Arkibas skrider frem, men arkivet har lang vej, før alle arkivalier er registreret.

Vi glæder os stadig over de gode forhold, arkivet har i den nu nedlagte Hovborg Skole. Vi råder over tre lokaler – to i direkte forbindelse med arkivet – og et andet på 1. sal, som kan bruges til udstillinger m.m. Udstillingen vi lavede forrige år, befinder sig nu i arkivets mødelokale. Det er en udstilling om fundene af stolper fra middelalderen, som er fundet i Holme Å og på et engareal syd for åen. Arkivet er stadig aktivt i forhold til stolpefundene i Hovborg, og Museet på Sønderkov er inde i sagen og vil foretage en prøveudgravning i 2015. Stolperne kunne stamme fra en lille vandmølle, da der for længe siden er fundet en møllesten i Hovborg Enge. Det kunne også være rester af et stemmeværk, og mere usandsynligt kunne det være rester af en bro.

Arkivet har det forløbne år fået to nye computere, og desuden er en ny skanner kommet til, så på det tekniske område er der sket en mærkbar forbedring. I årets løb har vi fået nogle gode afleveringer, som vi er i gang med at arkivere.

Hovborg Lokalarkiv er netop nu i gang med at gennemlæse flere hundrede sider fra Brørup-Lindknud Sogneforstanderskab. Det drejer sig om perioden 1841–1909, hvor Hovborg var en del af Brørup-Lindknud Kommune. Det er optegnelserne vedrørende Hovborg, som vi vil finde og katalogisere. Det er et stort arbejde, og omfatter som nævnt et stort antal sider.

Arkivet havde også et arrangement i forbindelse med mindehøjtideligheden 4. maj ved mindestenen i Hovborg Plantage. Arkivet arrangerer hvert år i forlængelse af mindehøjtideligheden et foredrag i mødelokalet i Aktivitetshuset i Hovborg. Arkivet har fået stor ros for tidligere arrangementer. I år var det Holger Grumme, som fortalte om hverdagen under besættelsen med vægten lagt på det lokale hverdagsliv. Der er efterfølgende kommet rigtig mange positive tilbagemeldinger.

Arkivet har i 2014 haft flere besøgende end året før. En stor tak til de lokale kræfter, som er involverede i arkivets løbende arbejde.

Lindknud Lokalhistoriske Arkiv

Faurskovvej 8, Lindknud, 6650 Brørup

Åbningstid: Sidste fredag hver måned kl. 15.00-17.00

Leder: Andreas Bruun, Knudsmindevej 20, 6650 Brørup

Tlf.: 61 54 04 01

E-mail: historie@lindknud.net

Hjemmeside: www.lindknud.infoland.dk samt

www.broeruplokalhistorie.dk

Post til: Knudsmindevej 20, 6650 Brørup

Et trofast mandskab på to-tre personer mødes hver mandag formiddag om arbejdet med arkiveringen af en stor mængde ophobet materiale. Der er i årets løb indkommet endnu flere arkivalier, dokumenter, billeder osv. – alt sammen noget som har værdi for egnens historie.

Den meste energi i arkivet er igen i 2014 brugt på formidling af historie på forskellige måder. Til Lindknuds månedsblad »Lokalbladet« søger vi at levere en historie af almen interesse om folk eller begivenheder fra tidligere tider. I forbindelse med Lindknuds byfestuge i juli indbød arkivet til en historisk vandretur på én af byens gader. I år endte vandringen på Lindknud Skole, hvor vi fik fortalt om, hvordan man indretter skoledagen efter skolereformen. Lindknud Sogns Aftenhøjskoleforening var medindbyder, og der blev afsluttet i konfirmandstuen ved præstegården. Igen i år var det med god tilslutning. I september deltog vi også i historiefestivalen på Museet på Sønderkov med en bod og udstillinger. Derudover deltog arkivets bestyrelse med ægtefæller i SVAs lærerige tur til Sønderjylland.

Der har været adskillige reaktioner hen over året fra folk, der finder arkivet på Internettet, og som søger oplysninger om slægt og hændelser osv. En del reaktioner kommer også pga. en række historier, som er lagt ud på Internettet på hjemmesiden. Transskribering af Lindknud Sogneråds protokol, som vi har arbejdet med de sidste par år, er tilendebragt. Vi har gjort det i erkendelse af, at folk ud i fremtiden sandsynligvis ikke kan tyde/læse skråskriften og de gamle stavemåder. Det er blevet til ca. 3.000 håndskrevne A4-sider fra tiden 1909, hvor Lindknud blev selvstændig kommunal enhed, og til og med 1932, som er blevet til ca. 800 maskinskrevne. De 800 sider er udskrevet

på papir i et enkelt eksemplar til udlån og hele historien ligger på Internettet. Endelig kan afskriften købes på et USB-stik.

Transskriberingen har givet indsigt i en masse historie om, hvordan der blev taget vare på tingene dengang. Om omsorgen for de ældre, evindelige skolespørgsmål, skoleudvidelser, planer om anlæg af jernbane gennem sognet, bilernes tilkomst og vejforbedringer i den anledning, rationeringer under Første Verdenskrig, indkaldelse af sikringsstyrke under krigen, afstemning om salget af De Vestindiske Øer og meget andet. Alle kender vi jo til Danmarks overordnede historie, men hvordan blev lovene administreret i et sogn/kommune?

Arkivet har en god økonomi, og er med i Vejen Kommunens Arkivsamvirke hvorfra Internetforbindelse m.m. bliver betalt. Arkivet bor desuden gratis i kommunens hus Bøgevang i Lindknud. Ved salg af arkivets tre bøger skaber arkivet en indtægt foruden indtægten på ca. 6.000 kr. fra medlemsskaber og salg af årsskrift, som udgives sammen med arkivet i Brørup. Vi har et godt samarbejde med arkivet i Brørup, i hvis' bestyrelse vi er repræsenteret.

Aastrup Sognearkiv

Borgergade 121, 6752 Glejbjerg. Tlf. 75 19 85 69

Åbningstid: 1. og 3. torsdag hver måned kl. 15.00-18.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Olga Pedersen, Vestergade 6, 6670 Holsted

Tlf.: 75 19 82 80

Arkivets postadresse: Vestergade 6, 6670 Holsted

E-mail: olga.pedersen@stofanet.dk

Aastrup Sognearkiv har i 2014 haft et roligt år. Besøgstallet er ikke noget at råbe hurra for og personale manglen er stor. Arkivet er enmandsbetjent, og der ville mageligt være arbejde nok til flere.

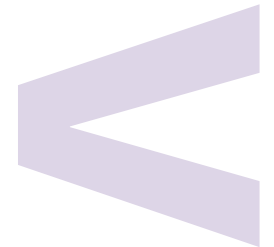
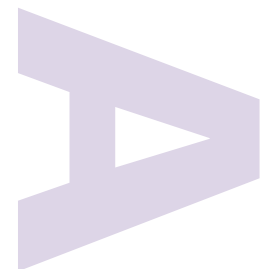
Det nye Arkibas5 fungerer fint, og arkivlederen arbejder hårdt på at få de gamle arkivalier fra de seneste 40 år lagt ind, men det vil tage uforholdsmæssig lang tid.

Afleveringer til arkivet er dog ikke gået i stå. For eksempel har vi nylig modtaget en meget stor samling fra Aastrup, senere Glejbjerg Brugsforening. Brugsens byg-

ning fra 1903 er blevet erstattet af en ny forretning, og den gamle bygning skulle nedrives. Under arbejdet hermed fandt entreprenøren den store samling arkivalier, der havde ligget gemt i skunken bag nogle værelser. Afleveringen omfatter varebøger fra 1. april 1893, da den første brugsforening oprettedes, til ca. 1935 samt en stor mængde regnskaber og mellem 400-500 kontrabøger fra kundernes indkøb. Blandt disse skal især bemærkes, at kontrabøgerne i 1920erne indeholdt reklamer for FDBs forskellige varer. Der forestår et meget stort arbejde med at rengøre de meget snavsede bøger og derefter registrere dem.

Kontrabog fra Glejbjerg Brugsforening som indgik i en større aflevering fra brugsforeningen til arkivet.

A large, light purple outline of the letter 'S' is positioned in the top left corner of the page.A large, light purple outline of the letter 'V' is positioned in the top center of the page.A large, light purple outline of the letter 'A' is positioned in the top right corner of the page.A solid purple letter 'S' is positioned vertically on the right side of the page, below the 'A'.A solid purple letter 'V' is positioned vertically on the right side of the page, below the 'S'.A solid purple letter 'A' is positioned vertically on the right side of the page, below the 'V'.

Sydvestjyske Arkiver Beretninger 2014

Forsidefoto:

Fra SVAs studietur til Sønderjylland den 11. juni 2014, hvor der på Rigsarkivet i Aabenraa blandt andet blev fremvist gamle kort og tegninger. Foto: Jørgen Dieckmann Rasmussen.